NATIONAL LIBRARY OF CANADA
Collection Development Branch
395 Wellington Str. Order sect.
Ottawa, Ont.
K1A ON4

B103/C/23/1

National Library
Bibliothèque Nationale
OCT 20
NEWSPAPER SECTION
SECTION DES JOURNAUX

Meie Elu

EESTLASTE AJALEHT PAGULUSES

Second Class Mail Registration No. 1354.

Nr. 41 (1702) 1982 | NELJAPAEVAL, 14. OKTOOBRIL — THURSDAY, OCTOBER 14 | XXXIII aastakäik

EESTLASED MUUTUMAS VÄHEMUS-RAHVAKS OMAENDA KODUMAAL

STOKHOLM — Okupeeritud Eestist saabus vabasse maailma 15 eesti haritlase raport kodumaa praegusest olukorrast, mille põhjustas poleemika soome ajakirjanduses.

25. ja 26. oktoobril 1981 avaldas Seppo Heikinheimo „Helsingin Sanomat'e" veergudel kirjelduse Eesti praegusest äärmiselt raskest olukorrast ja venelaste domineerimisest seal. 2. dets. ilmus samas ajalehes vastus, millele olid oma allkirjad andnud viis eesti kultuuritegelast: lavastaja Kaarel Ird, heliloojа Veljo Tormis, kirjanik Mati Unt, ooperilaulja Mati Palm ja prof. Paul Ariste. Heikinheimo vastas tabavate faktidega.

Niiüd Eestist saabunud kiri on 10 masinkirja lehekülge pikk ja avaldab poolehoidu Heikinheimo kirjutisele tuues omaltpoolt esile rohkesti fakte tegeliku olukorra kirjeldamiseks. Avaldame sellest väljavõtteid.

1934. a. oli Eesti alal eestlasi 88,2%, 1979. a. — 64,7%; venelasi oli 1934. a. rahvaarvust 8,2% (neist peaaegu pooled elasid 1940. a. Eestilt annekteeritud maa-aladel).

Just 1960. aastaist saab alguse eesti rahva jaoks äärmiselt murettekitav tendents: kui 1940—50. aastail oli rahva loomulik iive suurem kui Venemaalt sisserännakute arv, siis alates 1960. aastaist on venekeelsete immigrantide hulk jatkuvalt ületanud kohapeal sündinute arvu (viimaste seas moodustavad üha suurema osa samuti venelaste lapsed, sündinute rahvusliku koosseisu ongi statistika arvanud sõjasaladuste hulka).

Sõjajärgse perioodi rahvastiku arengust saame statistikakogumiku „ENSV Rahvamajandus" alusel järgmise pildi:

aastad	loomulik iive (tuh.)	mehhaaniline iive (tuh.)(sisserännanud)
1951–55	30,5	28,0
1956–60	34,2	25,5
1961–65	32,0	43,1
1966–70	27,3	49,3
1971–75	29,9	34,2
1977	4,9	7,3

STATISTIKA VAIKIB

Areng jõudis niisiis selleni, et 1977. a. ületas sisserännanute — mitte eestlaste arv 1,5 korda kohapealse loomuliku juurdekasvu! Nähtavasti muutus asi eesti rahva „kasvamise ja tugevnemise" osas niivõrd delikaatseks, et 1978. aastast alates statistika lõpetas andmete esitamise mehhaanilise iibe kohta. Vaikimine, mis

(Järg. lk. 3)

ESTO '84 juhtkond kongressil USA-s

LAKEWOOD (M.E.) — Nädalalõpul peeti siin 12. USA Eesti Rahvusorganisatsioonide Kongress umbes saja delegaadi osavõtul. Kanadast oli kohal Esto '84 juhtkonna-peakomitee esimes T. Metsala, abiesimehed F. Koop ja E. Aruja, liikumislavastuse organiseerija H. Toomsalu ja võimlemise üldjuht E. Koop. Ettekannetega esinesid T. Metsala ja E. Aruja, kuna teised vastasid küsimustele. Läbirääkimisi peeti ka võimlemise ja rahvatantsu juhtidega USA-s.

Streigid Poolas „Solidaarsuse" sulgemise pärast

VARSSAVI — Umbes 8000 töölist Gdanski kolmes laevatehases streikis protestiks ametiühingu „Solidaarsus" sulgemise pärast ja tööseisakud jatkuvad. Parlamendi poolt vastu võetud uue seadusega lõpetati ametiühing tegevus kellel umbes 10 miljonit liiget. Ainult kümme häälega vastu. Sõjaseadusega „Solidaarsuse" tegevus katkestati umbes 10 kuud tagasi ja enamik selle juhte vangistati. Põrandaalune tegevus aga jätkub ja Poolas oodatakse veel streike ja töölisrahutusi.

USA president Ronald Reagan mõistis hukka ametiühingu sulgemise ja Poola importi kitsendatakse.

Hussein ja Arafat pidasid läbirääkimisi

AMMAAN, Jordaania — Kuningas Hussein ja PLO juht Yasser Arafat unustasid vana vaenu ja pidasid läbirääkimisi kuidas rakendada president Reagani rahukava Lähis-Idas. See näeb ette palestiinlastele eluruum Iisraeli poolt okupeeritud Jordani jõe läänekaldal koostöös Jordaaniaga.

Provintsivalimised Albertas 2. nov.

Alberta peaminister Peter Lougheed kuulutas välja valimised, mis lelavad aset 2. nov. Ta tahab enesele saada uut mandaati senise majanduspoliitika jätkamiseks. Peter Lougheedi konservatiivide partei on valitsenud Albertas suurte häältenamusega ja peaminister on kindel, et ka seekord ta saavutab parlamendis suure enamuse.

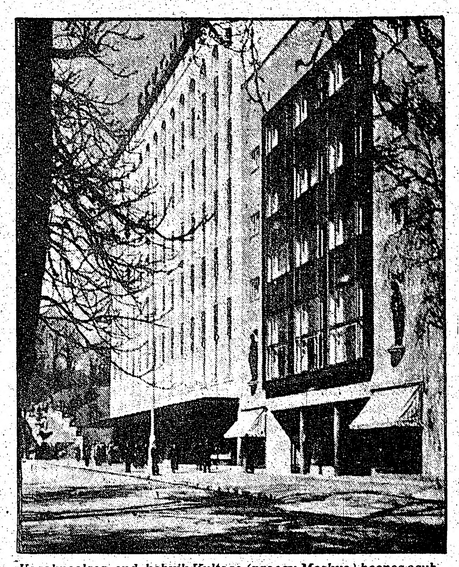

Vasakpoolses, end. kohvik Kultase (praegu Moskva) hoones asub kultuuriministeeriumi volinik, kes annab raamatute väljasaatmise lubasid kord nädalas 2 tundi — kogu maale . . .

RAAMATUTE SAATMINE EESTIST AINULT ERILOAL

STOKHOLM (EPL) — Raamatute väljasaatmise keeld tuli Eestis suure üllatusena, kuna vastavast korraldusest avalikkust ajakirjanduses üldse ei informeeritud. Postiasutused said siseministeeriumi postivalitsuselt 1. septembril kirja, mis oli numbriga 2/51, milles tehti korraldus, et samast kuupäevast peale on banderoll-, s.o. trükitööde ristpaelasaadetiste vastuvõtmine välismaale lubatud ainult kultuuriministeeriumi erivoliniku loaga.

Postile tehti samal ajal korraldus tagasi saata adressaatidele kõik edasisaatmiseks vastu võetud raamatud ja maksta tagasi porto.

Kuna okup. Eestis on puudus paljust ja midagi ei ole saata välismaale tuttavatele, kes näiteks on pakke saatnud ja teeneid osutanud, siis on üldiselt oma tänulikkust püütud näidata valitud raamatute saatmisega. Teiselt poolt on teaduslikud ja ülikooliasutused ning teadlased ise saatnud oma väliskolleegidele erialaraamatuid N. Liidust, et vastu saada raamatuid läänest, mis küll paraku enamikus „kaduma" on läinud tsensuuri vahelesegamise tõttu postikäigus.

Sellelaadilised kontaktivõimalused välismaailmaga on nüüd piiratud uue korraldusega puhttehniliselt. Lubasid on küll teoreetiliselt võimalik saada kultuuriministeeriumi erivoliniku asutusest, mis asub kunagise kindlustusselts EEKS-MAJA hoones kohvik Moskva (end. Kultas) peal ja mis on avatud ainult kord nädalas — kolmapäeviti kella 10—12-ni.

Et saba pikaks kindlustada, on kord selline, et loataotleja kõigepealt peab minema blanketti tooma, et seda täita. Siis tuleb tal tolliasutusse minna, kus vastavalt raamatult võetakse tollimaks 100 protsendi ulatuses selle müügiväärtusest. Siis on alles võimalus uuesti minna lubasid andva voliniku kantseleisse.

Kui luba on olemas, saab raamatusadetist välismaale saata postkontoris. Mitte igas — Tallinnas on selleks volitatud peapostkontor, üksainus poole miljoni elaniku kohta.

Tartus on probleem veel suurem, kuna Eesti kohta on praegu vaid üksainus kultuuriministeeriumi voliniku asutus ja see asub Tallinnas. Raamatusaatmise protseduuriks tuleb sõita järelikult Tallinna — lugu on samasugune ka mujal Eestis. Ühesõnaga: kõik on ametivõimude poolt seatud selliselt, et kodanikelt lõplikult ära võtta isu trükitud sõna saatmiseks välismaailma.

EPL/K

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS, 883 Broadview Ave.
Pühap., 24. okt. kell 6 õhtul

KODUSAARE-ÕHTU

Kõneleb pastor EDGAR TOOMPUU, laulab HIIDLASTE KOOR MARIKA WILBIKSI juhatusel, DIAPOSITIIVID tänasest Hiiumaast.

Kõik on lahkelt kutsutud.

AK korraldusel

RASVASTE KIVI ja RULLI TANTS

29. oktoobril 1982. a. kell 8 õhtul Tartu College'is

ORKESTER „TARKUS" ☆ VEIN ☆ ÕLU ☆ SUUPISTED

$10 neile rasvaste riietuses, $15 teistele

Pühapäeval, 17. oktoobril 1982 kell 4.00 p.l.

sopran ÕNNE LAIKVE iseseisev kontsert

CHARLES KIPPER: KLAVER

Eesti Maja suures saalis, 958 Broadview Ave.

Pääsmed: $5.00, pensionärid ja õpilased $4.00

Saadaval: 444-2897, EAK poes ja kohapeal.

TARTU INSTITUUT
310 BLOOR ST. WEST
TORONTO, M5S 1W4
Sissekäik: Madison Avenue — Spadina jaam

Neljapäeval, 21. oktoobril 1982 kell 7.30 õhtul

SALME EKBAUMI SÜNNIPÄEV

Kõneleb MARI ASER Montrealist

Kaastegevad: Õnne Laikve — Elna Libe — Lydia Vohu — Ingrid Heinmaa — Andres Raudsepp

KOHV ☆ KOIK ON KUTSUTUD

Tartu Instituut
Mulkide Selts

TARTU ÜLIKOOL 350

ETTEKANDED:

Prof. TOIVO RAUN: „Tartu Ülikooli tähtsus eesti rahvuslikule ärkamisele."

W. MART LAANEMÄE: „Alma Mater Dorpatensise kujunemislugu, aastad 1826—1862."

Pühapäeval, 17. okt. 1982 kell 2 p.l. Tartu College'is

KOHV ☆ NÄITUS — $5, $4 õpilased ja pensionärid

Korraldavad Metsaülikool ja Tartu Instituut

Toronto Eesti Õngitsejate ja Jahimeeste Seltsi

25. AASTA JUUBELIPIDU

Eesti Majas laupäeval, 20. novembril 1982 algusega kell 6.30 õhtul

Tants VALTER RAAMATU ORKESTRI saatel ☆ Eeskavalises osas KAI KÄÄRID

LOTERII ☆ BAAR ☆ KÜLMLAUD, kaasaarvatud küpsised kohviga

Pääse $20. Pääsmed eelmüügil Eesti Majas neljapäeva-õhtuti, alates 14. okt. kuni 11. nov. Juhatusliikmetelt igal ajal. Informatsiooniks telefoniteel: pr. Laanemets 422-4585 ja tel. 425-9978 igal ajal.

KÕIGILE TERETULEMAST! JUHATUS

KILLAPIDU

KÕIGIS EESTI MAJA SAALIDES JA RUUMIDES LAUPÄEVAL, 23. OKTOOBRIL 1982. A.

kell 14.00 uksed avatakse. Registreerimine male-, kabe-, bridzhi-, lauatennise- ja laskevõistlusteks.
kell 15.00 killapeo avamine.
kell 15.30 võistluste algus.
kell 20.00 õhtune etendus.
kell 21.00 tants.

ETNOGRAAFILINE NÄITUS ☆ RAADIOJAAM ☆ EINELAUD ☆ BAAR ☆ KOHVIK ☆ LOTERII

KORRALDAJA MAAKONDLIK ESINDUSKOGU — PUHASTULU EESTI MAJALE

Toronto Eesti Meeskoori AASTAVAHETUSE BALL Inn on the Park

„MEIE ELU" — „OUR LIFE" — Estonian Weekly.
Published by Estonian Publishing Co. Toronto Ltd., Estonian House, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. Canada. M4K 2R6 — Tel. 466-0951

Toimetajad: H. Rebane ja S. Veidenbaum. Toimetaja New Yorgis B. Parming, 473 Luhmann Dr., New Milford, N.J., USA. Tel. (201) 262-0773.

„MEIE ELU" väljaandjaks on Eesti Kirjastus Kanadas. Asut. A. Weileri algatusel 1950.

„Meie Elu" toimetus ja talitus Eesti Majas, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6 Canada — Tel. 466-0951.

Tellimiste ja kuulutuste vastuvõtmine igal tööp. kl. 9 hm. —5 p.l., esmasp. ja neljap. kl. 9 hm. — 8 õ., laup. kl. 9 hm. —1 p.l.

„MEIE ELU" tellimishinnad: Kanadas 1 a. $34.00, 6 k. $18.00, 3 k. $13.00; USA-sse — 1 a. $37.00, 6 k. $20.00, 3 k. $14.00; Ülemeremaadesse: 1 a. $42.00, 6 k. $21.00, 3 k. $14.00. Kiripostilisa Kanadas: 1 a. $23.40, 6 k. $11.70. Kiri- ja õhupostilisa USA-sse: 1 a. $26.00, 6 k. $13.00. Õhupostilisa ülemeremaadesse: 1 a. $48.30, 6 k. $24.15.

Üksiknumber —.65¢.

Kuulutushinnad: 1 toll ühel veerul: esiküljel $5.00, tekstis $4.50, kuulutuste küljel $4.25.

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS
362 Danforth Ave., Toronto, Ont. M4K 1N8
Tel. (416) 466-1951
466-1502
MEIE ÄRIS ON SAADAVAL RIKKALIKUS VALIKUS
VALIK LILLI erisündmusteks ja tähtpäevadeks.
Samuti käsitöö kinkeesemeid —
KULLASEPA, MEREVAIGU-, KERAAMIKA-, NAHA ja PUUNIKERDUSE alal.
Kõneldakse eesti, läti ja inglise keelt.

ÜHENDRIIGID VALIMISTE EELÕHTUL

Republikaanide väljavaated on halvad. — Kas Kennedy kandideerib?

Vaevalt kunagi varem novembrivalimiste lävel seistes on USA-s olnud niipalju siseprobleeme ja meeleolude segipaisatust kui sel aastal. Maksude ähvardavas ulatuses kõrgendamine vastupidi alandamise lubadustele, töötutearvu tõus kuhugi 13 milioni piiridesse, hinnatõusude pidev jätkumine, äride pankrotistumised, kasvav mure võimuvõitluse üle Washingtonis, rahvasaadikute luksuslik elu, presidendi liigne laskumine maailmapoliitikasse ja vaestest ning keskklassidest möödavaatamise jätkumine — need on murede peapunktid paljude vähemate kõrval, mis ei ennusta republikaanidele roosilisi väljavaateid 2. nov. ega sealt edasi.

Kui tuua mõningaid arvulisi näiteid üldolukorrast, siis 1957. aastaga võrreldes on tööliste arv vähenenud raua- ja terasetööstustes 57% (1957. a. —719.900, 1982 — 306.700, edaspidised võrdarvud samas järjekorras), tekstiiltööstustes 41% (1.073.200 ja 633.900), autotööstustes 30% (760.500 ja 533.800), raudteel 68% (1.399.800 ja 448.400). Nendel aladel lihttöölistena leiva kaotanuil on raske leida uusi töökohti, kuna tõusnud on ainult nn. valgekraetöötajate (praegu 53.6% töötajate üldarvust 35.9% asemel 1950. aastal) ja mitmesuguste, mehaanikute (10.2%-lt 1950 a. — 13,7 %-le s.a.) arv, vähenenud aga on nn. sinisekraetöötajate (40.1%-lt 30.0%-le) ja farmitööliste (11.6% — 2.7%-le) arv ja vajadused nende järele. Inimese poolt leiutatud masin on surunud oma looja tööprotsessist välja viletsusse.

HINNATÕUS

Töötaolekule liitub eriti toiduainete hindade päevast päeva tõusmine, millest Palestiina riiki ülesehitav valitsus paku ei räägi või räägib vastukarva. See toob kaasa palganõudmiste suurenemise ühes streikidega ja uute hinnatõusudega, kuid ka väljaminekute piiramised ja raskused äridele. Sel aastal on statistika kohaselt juba 16.000 äri uksed sulgenud, neist augustis 966. See arv suureneb järjest, kõik eeldusi mööda eriti tuleva aasta algul. Kui perenaistelt-hiljuti küsiti, kas nad teostavad sel aastal ostusid nagu alati, oli vastuseks kindel ei ja selgitus, et keegi ju ei tea, mis toob järgmine nädal või kuu, kuid ka siis on tarvis süüa. Kui tavalisti jõulueelsed ostud katsid ärides eelnenud vaikse aja, siis paistab, et olukord sel aastal on muutumas. Välja arvatud hasartmängude linn Atlantic City New Jerseys, kus visatakse aastas tuulde oma 150 miljonit, mõni nädal kuni 15 miljonit. Kuritegevus ja prostitutsioon on seal täisõites ja laotab oma mürki järjest kaugemale, eriti tänu ka kollasele moraalimõisteta ajakirjandusele.

Laenuprotsendid langevad reklaami jaoks 1—5 päevaks ja tõusevad siis jälle. See ebakindlus on seisatanud suure osa ehitustegevusest.

Washingtonist tulevail kuuldustel kavatseb president Reagan kasutada oktobrikuud peamiselt valimiskampaaniaks republikaanidele. Rahva hulgas oli juba septembri alguses liikvel sarkastiline märkus, et küllap ta kuulutab nüüd paradiisi kohalejõudmise kohest algamist. Kuid hiljutine 41 republikaanist rahvasaadiku ühinemine presidendi veto tühistamisel demokraatidega, et kaitsta ameerika rahva huvisid sotsiaalabi alal, on märgiks, et Reagani täht ei seisa kuigi kõrgel enam isegi koduleeris, vähemalt mitte valimiste eel. Seda täiendavad jutud Washingtonis, mis ennustavad uusi maksude tõstmisi 1983. aastal, kavasid elukalidustõusu juurdearvestuste vähendamiseks vanadele ja muud taolist, millega kõrvuti president kavatsevat ikka edasi leierdada maksukoorma 10%-list vähendamist 1983. aastal!

RAISKAMINE

Omaette küsimuseks on Pentagoni 216-biljoniline eelarve ja murettekitavaks faktiks mustade kohutav protsent kaitsejõududes ühes kahtlusega, kui palju saab neile toetuda tegelikus sõjas või siserahutuste korral. Kui nende elu on praegu hea, sest hiigeleelarvest läheb palkadeks ja pensionideks tervelt 28.3%, relvadele sellevastu ainult 25.5%, operatsionideks 31.2%, tehnilisteks uurimisteks 10.3% ja muudeks kulutusteks 4.7%. Pentagoni kavades uute relvade ja laevade saamiseks leitakse olevat palju kontroverse ja märke, mis vihjavad isegi lisasummade vajadusele.

Lai elu ja raiskamised Washingtonis on tekitanud tugevasti paksu verd. Kui kaugele vastutustundetustesse luksustaotlustesse seal minnakse, seda näitab 736.000-doll. kulutuse kava kolmanda võimla ehitamiseks senaatorite kuninglikku uude kontorihoonesse ja üle 30.000-dollarilised ruumide renoveeringud, kõnelemata kuni 13.00-doll. tasudest autojuhtidele ületundide arvel. Suure vaimustusega avaldas ajakirjandus septembri esimestel päevadel teate Nancy Reagani suurest „kokkuhoidlikkusest". Tema kulude eelarve seoses nõuandjatega olevat ainult 533.000 dollarit, kuna proua Carteril olnud see 686.000 ja Betty Fordil 588.000 dollarit!

Reagan—Brezhnevi „tipp"-konverentsist ei tulevat sel aastal midagi välja, kuna ei olevat selge, mis Kremlis juhtub. Kuid samal ajal sosistatakse Washingtonis kaugele kostvalt kohe pärast novembrivalimisi aset leidvast suurest Valge Maja „pühkimisest". Võimuvõitlus kestab edasi ja küllap ka lahkarvamised presidendi maailmaparanduspoliitika küündivuse pärast, millel isegi Venesse vilja ja tehnilise varustuse saatmise joonel ei ole kindlat põhja all. Lahkuma pidavat Reagani federalismipoliitikat „saboteerinud". David Stockman ja 5—6 ministrit. Kuidas see mõjutab rahva meeleolu, usaldust valitsusse ja välispoliitikat, on veel tõsine küsimus. Teiselt poolt kuuldub, et Kennedy on kõiki eeldusi mööda jälle järgmine demokraatide presidendi kandidaat ja valmistub tee tasandamise eeltöödele juba lähemas tulevikus.

Js.Uu.

Maailma Aknal

TÕDEDE OTSINGUL

Teadus on kasvanud välja inimese kogemustest võitluses oma elu alalhoiu eest ja ta eksisteeris ammu enne kui ta keelepruugis enesele nime sai.

Kirjutatud ajaloo alguseks oli see, mis „teaduse" nime välja kannatab, nii kasinalt, et see nagu täiesti enesestmõistetav oli, et tolleaegne teadlane, tark, nõid või kelleks teda ka ei nimetataks, teadis kõike, mida teda ümbritseva väikese maailma teadusel pakkuda oli.

MUISTNE TEADUS

Muistne teadus oli pea eranditult empiirilist laadi ja selle viljelejad erinevad üksteisest nagu nende õpetusedki.

Suuri mõtlejaid tegeles vaimukate ideedega ja, nagu see alati on olnud, kehitas endid nende kõrvale sharlataane ja lihtsameelseid.

Aastasajad on olnud tunnistajaks sügavate mõtete ja sõnaköluksude, surematute ideede ja jaburduste, suurte tõdede ja eluvõõraste unistuste tärkamisele, kuid aegade tuuled on kandnud minema kõik aganad, kuna mõtlejate vaimutöö tuum on settinud kiht kihi peale inimkonna suurima loodusvara lademikuks, mille igal kihil on oma ajastu värvus.

Aristotelese võti tõe juurde oli loogika ja tema teadmiste alus oli fakt.

Tema õpetaja Platon ütles, et filosoof on inimene, kelle kireks on tõde.

Kuid fakti mõiste on aegade jooksul muutnud oma palet sedamööda kuidas on täpsustunud piirid fakti ja oletuse mõiste vahel. Päris selgeks ei saa neid piire vist kunagi, kuid nüüdisaja pilguga muistseid tõdesid vaadates, paistab kohe, kuivõrd püsivad mõned neist olid.

Platon (428/427 — 348/347 e.Kr.) näiteks uskus, et maa all asub veekanalite võrk, mis on ühenduses suure reservuaariga, Tartaros'ega. Vesi Tartaroses on lakkamatult edasitagasi voolamas, põhjustades sellega ka allikate voolu.

Kõik vesi jõgedest ja muist veekogudest pidi voolama tagasi Tartaros'esse.

Homerose teostes kannab Tartaros'e nimestust aga allmaa vangla, mis on Hadesest sügavamal sama võrra, kui maa on taevast.

Aristoteles, esimene, kes kirjutas raamatu meteoroloogiast, hülgas juba oma õpetaja teooria ja tema teada polnud vesi muud kui õhk, mis kondenseerunud veeks allmaa koopais.

SPETSIALISEERUMINE

Muistse aja teadus oli universaalne.

Mida enam aga rikastus teaduse varasalv, seda raskemaks muutus üksikul inimesel olla eksperdiks igal alal.

Tekkis diferentseerumine erialade järele ja käsikäes sellega kiirenes üksikute distsipliinide edasiarendamise tempo.

Kahjuks kippus sellega ühenduses dialoog üksikute teadusharude vahel lõdvenema — üks naaber ei tea, mis teine teeb.

Juba 18-st sajandist saadik on teadus üha enam muutunud spetsialistide tööväljaks. Õigusega võib vist öelda, et Gottfried Wilhelm Leibniz'iga (1646—1716) läks hauda viimane teadlane, kes oli autoriteet, praktiliselt kõigi teadusharude alal oma ajastul (õigusteadus, matemaatika, filosoofia, poliitika, ajalugu, teoloogia, filoloogia, loodusteadus).

Vaevalt ükski tänapäeva teadlane saab ennast nimetada lihtsalt näiteks matemaatikuks või loodusteadlaseks, arstiks või inseneriks defineerimata üksikasjalikumalt oma eriala.

Nende asemel võib kohata topolooge, koleopteriste, limnolooge, metallurge, dendrokronolooge, neuroloogе, küberneetikuid jne., igaüks kasutamas oma eriala zhargooni.

Igaüks teab kõike, mis tema erialal teada on, kuid peab ebasündsaks tungida sisse mõne teise teaduseala „õunaaeda".

On teaduslikke probleeme, mille lahendamise kallal on üksteise teadmata samaaegselt tööl erisuguste alade teadlased, nagu tunneli kaevajad, kes igaüks omast küljest sama mäe sisemusse püüavad tungida igaüks oma tööriistadega, oma loodud terme ja oskussõnu kasutades.

Kõige selle tagajärjeks on tohutu aja ja resursside raiskamine. Kui näiteks ühe füsioloogia probleemi lahendamisel tekkiv raskus on matemaatilist laadi, siis üks matemaatikas võhik füsioloog ei saa kaasabi otsimisel oma küsimust matemaatikule arusaadaval viisil esitada ja kui ta oskakski, siis üks füsioloogias võhik matemaatik poleks suutelik oma vastust arusaadaval formuleerima.

Sellepärast on üha enam maad võtmas arusaamine, et tühjade kohtade uurimiseks teaduste maakaardil on tarvis teadlaste koostööd, kellest igaüks, olles kompetent omal kitsal erialal, omaks ühtlasi vajalikke teadmisi oma ala sugulusest naabri omaga. See peaks tegema lõpu kurioosumitele, nagu see, et mõni teadlane teenib omale kõrgema teadusliku kraadi uurimustöö eest, mis mõnel teisel teadusealal on juba ammu tuntud ja õpperaamatuisse kirja pandud.

KOOSTÖÖ VAJADUS

Teadusliku koostöö vajadus on üha enam tunnustust leidmas. Varemalt oma erialasse kapseldunud teadlased on valmis ulatama kätt naabrile üle erialade piiri.

Ülikoolides ja uurimisasutustes kui ka tööstuses on hakatud rohkem rõhku panema üksikute teadusharude töö koordineerimisele uurimistöö juures. Tänapäeva teaduse laiahaardelise iseloomu ja sellesse puutuva informatsiooni uputuse juures on moodsatel raalidel tähtis ülesalle täita ja sageli on nende tarvitamine ainsaks võimalikuks lahenduseks.

Näib, nagu oleks teaduse arengul ring täis saamas. See, mis kunagi nähtavaks sai väikse nirena, paisus jõeks, et siis hajuda hulgaks harudeks, juhitakse jälle kokku ühte jõesängi. Nagu tsivilisatsiooni koidikulgi, nii ka tänapäeval sõltub igasuguse inimliku püüdluse edu sellest, kui suures ulatuses selleks oma aja teadmisi ja kogemusi rakendatakse. Ainuke vahe on selles, et kui muiste kogu vastutus teatava ettevõtte edu eest lasus peaasjalikult ühel „kõikteadjal", siis tänapäeval asendab teda kollektiiv.

K. UTSAL

VÄLJATSENSEERITUD RAAMAT

Okupeeritud kodumaa hakkab vist kultuuriliselt pankrotti minema. Aastaid tagasi keelustati seal kunstiteoste väljasaatmine, kuigi tegemist oli peamiselt graafiliste lehtedega, räägikimata ülidest ja teistest-väärtuslikemaist töödest. Nüüd on tsenseeritud ka raamatute ning teiste trükiste väljasaatmine. Mõningaid neist, nagu „kodumaa" kutse, saadeti välismaade eestlastele tasuta küsimatatellimata propagandalisel otstarbel.

Kodumaalt saabunute raamatute kaanehind on madal ja sellisena olid need odavaks saadetiseks omastele ja tuttavatele välismaal. Võib ainult arvata, et riiklik kirjastus maksis, tugevasti juurde sellele toodangule.

Suurem osa sellest toodangust on valminud n.n. parteiliini pidi koos parteilise sugestiooniga. Ometi oskab meie inimene neid selektiivselt lugeda ja vajaliku talletada. Eriti emakeele arengulised küsimused on huvitavad jälgida ja mõnigikord õpetlikud.

Trükiste saatjaile on sellised saadetised resulteerunud mõnigikord siitpoolsete kaubasaadetiste näol ja sellega isegi kasulik vahetusäri. Kuid midagi on juhtunud sellises kaubanduses ja põhjuseid võib olla mitmeid. Näiteks kuude eest tekkisid pakkidega kodumaale mingid tõkked. Nii olid siinpoolseks saadetiseks sageli kohvipakid, mis varem postiteel kohale läksid, kuid siis hakkasid tagasi tulema. Võib olla kujunes välismaalt saadud kohv teatud vahetusvahendiks, mille eest sai jälle midagi muud. Ei ole päris selge, kas on sisse seatud ka mingi majanduslik tsensuur, et taltsutada rahva keelepaelu välismaa kaupu kasutades. On ju selge, et riik ei kaota midagi, isegi mitte valuutat, kui oma inimesed välismaalt kinkepakke saavad.

Iseküsimus on kodumaalt saadetavate raamatutega. Suurema leviku huvides on nende raamatute kaanehind nii madal, et see ei tasu isegi kirjastaja omakulusid. Kui neid ostetakse ja välismaale saadetakse, siis maksab riik ka neile juurde välismaa eestlaste arvel. Kuna Nõukogude Liit on ise majanduslikus kriisis, siis on mõistetav, et Moskva teostab kokkuhoidu, kus see iganes võimalik. Pealegi ei saavuta propagandalised väljaanded meie juures välismaadel suuremaid tulemusi.

Lõpuks võib kommunikatsioonide piiramises näha ka nõukogude reshiimi tugevdamist ja eesriide tagasi pingutamist. Kaugeltki kõik nõukogude sisemised asjad ei kannata päevavalgust. Ka kõige suurema osavusega kirjutatud propagandalistest teostest paistab läbi tegelik tõde ja olukord punase reshiimi orbiidis.

Kui raamatute saadetised välismaadele on nüüd välja „tsenseeritud", siis ei kaota väliseestlased selle tõttu midagi. Sellised kommunikatsioonid on olnud nii kui nii oma propagandalise iseloomu tõttu negatiivsete kirjas. Teiseks on meil siit puudunud võimalus omapoolset kirjandust saata, sest neid ei lasta seal lihtsalt sisse. Kahtlemata olnuks meie siinsel raamatul kodueestis suur minek. Kuna selleks võimalused algusest peale seal „välja tsenseeriti', siis oligi kirjanduse vahetamine vaid ühepoolne tehing idast läände ja seega meie kahjuks.

V.

Uurimus:

ROOTSI EESTLASTE EMAKEEL ARENEB ERISUUNAS

STOKHOLM — Rootsis elunevate eestlaste emakeele sõnavara uuendamise allikaks on laenamine, nendib Raimo Raag oma doktoriväitekirjas.

Töös võrreldakse Rootsi eestlaste sõnavara tänapäeva Eestis kasutusel oleva eesti keele sõnavaraga ning ennesõjaaegse kasutusega. Selleks on R. Raag kasutanud mitmesuguseid sõnaramatuid, teatmeteoseid, keeleteaduslikke töid ning ka Tallinnas asuva Keele ja Kirjanduse Instituudi sõnavarakogusid.

LAENAMINE

Väitekirjast nähtub, et kõige tähtsamaks Rootsi eesti keele sõnavara uuendamiseks on laenamine. Laensõnad pärinevad enamasti rootsi keelest, kuigi laene on sedastatud ka soome, saksa, inglise ja vene keelest. Enamik inglise laene on tunginud Rootsi eesti keelde rootsi keele vahendusel ning vene laenud on enamasti leidnud tee Rootsi eesti keelde kodumaa praeguse pruugi mõjul. Laenude täienduslik rühmitus näitab, et igal alal leidub laene.

Eraldi käsitletakse kakskeelseid sõnamänge, näiteks „seljapauk" ristluuvalu ehk lendva kohta (võrdle rootsi keele sõna „ryggskott": rygg — selg, skott — pauk, lask). R. Raagi arvates tuleb sellist n.ö. liialdatud laenamist käsitada kui kõnecleja teatud eneseiroonia avaldust, sest laenamist ju seltskonnas hea tooni juurde kuuluvaks ei pecta.

KONSERVATIIVNE

R. Raagi arvates tuleb Rootsi eesti keelt pidada konservatiivsemaks kui tänapäeva eesti keel kodumaal. Ka Rootsis sündinud eestlastel kipub säilima nii mõnigi vananenud keelend, mis Eestis enam ei esine või on muutunud väga haruldaseks. Töös tuuakse isegi mõningaid näiteid murdepärasest sõnavarast.

Kahe testi tulemuse najal väidab töö autor, et osa laensõnu Rootsi eestlaste eesti keeles on juba täiesti omaks võetud: valdav enamus testitavaist (keda oli 97) ei suutnud paljusid rootsi laene eraldada teistest eesti keele sõnadest. Näiteina võiks tuua „(bussi, trammi) vahetama" ümber istumise asemel või „(klubis) kaasas olema" liikmeks, tegev olemise või osa võtmise, osalemise asemel.

Teise testi alusel väidab R. Raag, et Rootsi eestlased üldjuhul eelistavad rootsi laende kodumaal levinud sõnale või väljaspool Eestit soovitatud sõnale. Teiste sõnadega: kasutatakse näiteks „bantama", mitte kodumal levinud ütlust „saleduskuuri tegema" ega Eesti Teadusliku Seltsi Rootsis keeletoimkonna soovitatud, dotsent Valter Tauli loodud sõna „kõhnama" (mida ka Eestis ei kasutata).

KEEL ERINEB

Lõppkokkuvõttes leiab Raimo Raag, et ligi 40 võõrsil veedetud aastat on oma töö teinud: juba leidub hulganisti sõnu, mida Rootsi eestlaste enamus ei tunnista rootsi laenudena ja mis eraldab Rootsi eestlasi teistest tänapäeva eesti keele variantidest (eesti keel Eestis, ülemeremaades, Saksamaal jm.).

„MEIE POST"

Valpade ja mööbli
PUHASTUS
auruga (steamcleaning)
Helistada ERIK LOKBIK
tel. 447-9834

EESTI HÄÄLED VAIGISTATAKSE

STOKHOLM (EPL) — Selle pealkirja all avaldab Dagens Nyheter professor Rain Rebase kirjutise, milles ta edasi annab Helsingin Sanomate teate, et mitmed nõukogude ajakirjad ja ajalehed Eestist on äkki loetud välismaale mittesaadetavaks alates uuest aastast:

See lakooniline teade tuli hetkel, mil N. Liidu telefoniühendused läände on drastiliselt vähendatud praktiliselt nullpunktini ja postikäik Eesti ja Rootsi vahel jookseb aeglasemalt kui kunagi varem. DN (10/9) järgi on hakatud segama ka rootsi raadio venekeelseid saateid, mis on midagi päris uut.

Läänesaksa DPA järgi on oodata Brezhnevi lahkumist juba sel sügisel ja telefonide katkestamine on korraldatud selle mehe poolt, kes juhib troonijärgluse võitlust, nimelt KGB-sheffi Andropovi poolt. Samal ajal on kohalik eesti KGB-sheff välja vahetatud peaaegu tundmatu soome- või karjalakõlalise nimega Kortelainen. Sündmused, mis panevad mõtlema.

EI
MINGIT
KOMPROMISSI
KOMMUNISTIDEGA
K. Päts — 1918

N. Liidul ei ole õigust piiride lepinguks Rootsiga

Rootsi päevalehe „Gotlands Allehanda" kaastöölise Lars Herlini hiljutise ülevaatelise artikli puhul Moskva survest Rootsi piiridele Balti merel, on USA press seda küsimust erinevas ulatuses käsitlenud. On puudutanud ka seda, et Rootsi oma valitsusringkonnist on venelasile antud mõista, et ollakse nõus tegema teatavaid järelandmisi, mis Rootsi rahva hulgas on tekitanud teravat kriitikat ja pahameelt.

Samuti on puudutatud selpuhul aatomivaba tsooni küsimust Baltimere ruumis ja ka venelaste soovi, et üksnes soveti ja rootsi kalurid võiksid Balti mere keskosas kalastada, — millised kumbki ei ole Rootsis usaldusega võetud. Esimese puhul meenutatakse venelaste Rootsi rannikul kariie jooksnud „nukleaarselt lõhnanud" allveelaeva, ja teine idee ei ole rootslaste hulgas populaarne väga mitmel põhjusel. Artikleis ja sõnumeis ei ole aga kahjuks mitte ühelgi juhul märgitud, et Balti rigid — millistel otseselt merepiir Rootsiga, on okupeeritud maad, millist annektsiooni selle kaudu enamus lääneriike ei tunnusta.

USA idarannikul New Yorgi ümbruskonnas avaldas eriti tähelepandava neljaveerulise artikli venelaste vastavast nõudmisest „oma territooriumi" surumiseks lääne poole New Yorgis ilmuv päevaleht „The News World". Sellele reageeris tabava lugejakirjaga Elmar Lipping, tuntud eesti sõjameeste tegelasi ja Ikest.

Rahvaste NY Komitee sekretär. E.L. märkis selles esiteks seda, et rahvusvahelistel lepingutel Moskvaga ei ole enamikus olnud mingit väärtust, kuna venelased sedalaadi leppeid ei pea. Ta toob vastavaid näiteid lepinguist Balti riikide, Rumeenia ja teistega. Edasi on juhitud tähelepanu sellele, et N. Liit viibib kui okupant illegaalselt Eestis, Lätis ja Leedus ja tal ei ole juriidiliselt mingit õigust kõne all oleva merepiiri ümberkorraldamiseks. Viimast saavad teha üksnes Eesti, Läti ja Leedu vabariigid, kes on otsesed naabrid Rootsile ja kellede suveräänsust — mis praegu võõra võimu okupatsiooni all, on jatkuvalt tunnustatud. Juhul kui Rootsi peaks sõlmima sovettidega uute merepiiride lepingu, on see illegaalne akt ja väärtuseta paberilipakas.

Kanadlane jõudis Mount Everesti tippu

Esimene kanadlane ronis ööl vastu 5. okt. maailma kõrgeima mäe Mount Everesti tippu. Ekspeditsioon, mis alustas teekonda kevadel, kaotas õnnetuse ja loobumisega oma liikmeid, jõudis lõpuks sihile. 34-aastane Laurie Skreslet ronis kuuvalguses —45 C. külmaga viimase osa koos kahe kaaslasega ja jõudis veidi enne kesköod tippu kus viibis pool tundi.

„MEIE ELU" asutas Eesti ühiskond
ja selsab eesti ühiskonna teenistuses.

Venelasi voorib pidevalt Eestisse, nii eraldil kaks punaarmeelast Tallinnas.

Eestlased muu

(Algus esiküljel

köneleb ilmekamat keelt kui terve vä artikkel.

Paremad pole kokkuvõtlikud andmed viimase kahekümne aasta lõikes. 1959—1979 suurenes eestlaste arv Eesti territooriumil kõigest 55.000 võrra, slaavlaste (kaasa arvatud ukrainiaised ja valgevenelased)- arv aga peaaegu neli korda rohkem — 201.000 võrra (267.000-lt 468.000-le ehk 1,75 korda). Veelgi ärevusttekitavam on 70. aastate areng: kui 1970—79 elanikkond Eesti territooriumil suurenes 110.000 inimese võrra, siis oli eestlaste osa selles juurdekasvus kõigest 1/5 ehk 22.655!

Kas tõesti pole Heikinheimol ja ta aatekaaslastel (nendeks on aga meie veendumuse järgi valdav enamus eesti rahvast — ja, annaks taevas, et ka soome rahvast) säärase statistika taustal alust eesti keele ja kultuuri pärast südant valutada? Heikinheimo artikli alapealkiri — „ärevusttekitav rahvastikustatistika" — on meie arvates rohkem kui õigustatud.

VENELASTE SISSEVOOL

Praeguses olukorras, kus kogu Eestis teostatav majandus- ja sotsiaalpoliitika orienteerub suurtööstuse, maavarade ekspluateerimise ja transpordi jatkuvale laiendumisele, sõjaliste baaside võrgu tihendamisele ja mitte-eestlaste sisserände soodustamisele ja kus siinseil ülemustel puudub igasugune võim neile protsessidele vastu seista (alles äsja paigutati Tallinna üle kohalike võimude, peade väljaspool järjekorda elama 6000 vene sõjaveteranide perekonda), on eesti rahva edasine areng vaieldamatult jõudnud äärmiselt kriitilisse faasi.

Plaan Tallinna elanikkond sajandi lõpuks kahekordistada (praegu käib idapoolse, 200.000 elanikule planeeritud Lasnamäe elamurajooni väljaehitamine), otsus rahvusvahelise hiidkaubasadama rajamiseks Tallinna lähedal Muugal (tähendab taas paarikümne tuhande mitte-eestlase sissetoomist), kava rajada Eesti põhjarannikul Toolse piirkonda maailma suurim fosriidikaevandus (koos 15.000 importtöölisele planeeritud uue linnaga), üha uute sõjaväebaaside ja sõjaväcasulate ehitamine (millega kaasneb linnades tuhandetele sõjaväelastele ja nende peredele eelisjärjekorras korterite andmine) — kõik see sunnib kartma, et lähema 20 aastaga on eestlastel saatuslik väljavaade muutuda omaenda kodumaal vähemusrahvaks. Sellised arengud võivad tingida kvalitatiivseid muudatusi halvemas suunas.

KOONDATUD LINNADESSE

Kutsumata külalised on koondunud või koondatud strateegiliselt ja majanduslikult tähtsatesse punktidesse, olles hõivanud võtmelise tähtsusega majandusharud ja riigiasutused.

Sellisteks tugipunktideks on uustulnukaile pealinn ja suuremad linnad, uued tööstus- ja kaevanduspiirkonnad, suurtchased, sadamad, raudtee- ja õhutransport, sidesüstcem, parteiaparaat, korravalve ja repressiooniorganid, sõjavägi ja piirivalve.

Kõik eelmainitud institutsioonid on Eestis ka peaaegu täielikult venestanud või on nendes venelaste suur ülekaal. Just säärastesse sõlmpunktidesse üritatakse paigutada eelkõige „oma inimesi", kel puuduvad kontaktid ja peaasi — emotsionaalsed sidemed — kohaliku rahva ja maaga, kes saavad just seetõttu olla Moskva poliitika ustavad ellu viijad.

Nii näiteks on venestamise põhilisi baase Tallinna suurtehased. Tööliste ja juhtkonna valdava enamuse moodustavad neis venelased, asja ajamis- ja suhtlemiskeeleks on eranditult vene keel; eestlane, kes vene keelt hästi ei mõista või seda rääkida ei taha, ei saa taolistes ettevõtes tööd või süüakse scalt kiirest

STE EELÕHTUL

ted on halvad. — ndideerib?

s oli juba septembri alguses el sarkastiline märkus, et kül- a kuulutab nüüd paradiisi koha- dmise kohest algamist. Kuid tine 41 republikaanist rahvasaa- ühinemine presidendi veto tü- misel demokraatidega, et kaits- meerika rahva huvisid sotsiaal- alal, on märgiks, et Reagani täht isa kuigi kõrgel enam isegi ko- eris, vähemalt mitte valimiste Seda täiendavad jutud Washing- , mis ennustavad uusi maksude nisi 1983. aastal, kavasid elukal- stõusu juurdearvestuste vähen- iseks vanadele ja muud taolist, ega kõrvuti president kavatsevat edasi leierdada maksukoorma list vähendamist 1983. aastal!

SKAMINE

maette küsimuseks on Pentagoni iljoniline eelarve ja murettekі- ks faktiks mustade kohutav sent kaitsejõududes ühes kahtlu- , kui palju saab neile toetuda te- kus sõjas või siserahutuste kor- Kui nende elu on praegu hea, hiigeleelarvest läheb palkadeks ensionideks tervelt 28.3%, relva- sellevastu ainult 25.5%, operat- ideks 31.2%, tehnilisteks uuri- teks 10.3% ja muudeks kulutus- 4.7%. Pentagoni kavades uute ade ja laevade saamiseks leitak- olevat palju kontroverse ja märt- mis vihjavad isegi lisasummade adusele.

ai elu ja raiskamised Washingto- on tekitanud tugevasti paksu d. Kui kaugele vastutustundetus- e luksustaotlustesse seal minnak- seda näitab 736.000-doll. kulutuse a kolmanda võimla ehitamiseks aatorite küninglikku uude konto- onesse ja üle 30.000-dollarilised mide renoveeringud, kõnelemata ni 13.00-doll. tasudest autojuhtide- ületundide arvel. Suure vaimus- ega avaldas ajakirjandus sep- bri esimestel päevadel teate Nan- Reagani suurest „kokkuhoidlik- sest". Tema kulude eelarve seoses andjatega olevat ainult 533.000 larit, kuna proua Carteril olnud 686.000 ja Betty Fordil 588.000 larit!

eagan—Brezhnevi „tipp"-konve- tsist ei tulevat sel aastal midagi ja, kuna ei olevat selge, mis Krem- juhtub. Kuid samal ajal sosista- kse Washingtonis kaugele kostvalt he pärast novembrivalimisi aset dvast suurest Valge Maja „püh- misest". Võimuvõitlus kestab edasi küllap ka lahkarvamised presi- ndi maailmapäranduspoliitika ündivuse pärast, millel isegi Ve- sse vilja ja tehnilise varustuse atmise joonel ei ole kindlat põhja Lahkuma pidavat Reagani fede- lismipoliitikat „saboteerinud" Da- d Stockman ja 5—6 ministrit. Kui s see mõjutab rahva meeleolu, aldust valitsusse ja välispoliitikat, veel tõsine küsimus. Teiselt poolt uldub, et Kennedy on kõiki eeldu- mööda jälle järgmine demokraa- de presidendi kandidaat ja valmis- b tee tasandamise eeltöödele juba hemas tulevikus.

Js.Uu.

Kanadlane jõudis Mount Everesti tippu

Esimene kanadlane ronis ööl vas- 5. okt. maailma kõrgeima näe Mount Everesti tippu. Ekspedit- oon, mis alustas teekonda kevadel, aotas õnnetuse ja loobumisega oma ikmeid, jõudis lõpuks sihile. 34-aas- ane Laurie Skreslet ronis kuuvalgu- es —45 C. külmaga viimase osa koos ahe kaaslasega ja jõudis veidi enne esköödi tippu kus viibis pool tundi.

LMEIE ELU" asutas Eesti ühiskond e selsab eesti ühiskonna teenistu- es.

Rahvaste NY Komitee sekretär. E.L. märkis selles esiteks seda, et rahvus- vahelistel lepingutel Moskvaga ei ole enamikus olnud mingit väärtust, ku- ta venelased sedaliiki leppeid ei pea. Ta toob vastavaid näiteid lepinguist Balti riikide, Rumeenia ja teistega. Edasi on juhitud tähelepanu sellele, et N. Liit viibib kui okupant illegaal- selt Eestis, Lätis ja Leedus ja tal ei ole juriidiliselt mingit õigust kõne all oleva merepiiri ümberkorralda- miseks. Viimast saavad teha üksnes Eesti, Läti ja Leedu vabariigid, kes on otsesed naabrid Rootsile ja kel- lede suveräänsust — mis praegu võõra võimu okupatsiooni all, on jatkuvalt tunnustatud. Juhul kui Rootsi peaks sõlmima sovettidega uute merepiiride lepingu, on see ille- gaalne akt ja väärtuseta paberilipa- kas.

Venelasi voorib pidevalt Eestisse, nii eraisikuid kui sõjaväelasi. Pildil kaks punaarmeelast Tallinnas.

Eestlased muutumas...

(Algus esiküljel)

kõneleb ilmekamat keelt kui terve artikkel.

Paremad pole kokkuvõtlikud andmed viimase kahekümne aasta lõikes. 1959—1979 suurenes eestlaste arv Eesti territooriumil kõigest 55.000 võrra, slaavlaste (kaasa arvatud ukrainlased ja valgevenelased) arv aga peaaegu neli korda rohkem — 201.000 võrra (267.000-lt 468.000-le ehk 1,75 korda). Veelgi ärevusttekitavam on 70. aastate areng: kui 1970—79 elanikkond Eesti territooriumil suurenes 110.000 inimese võrra, siis oli eestlaste osa selles juurdekasvus kõigest 1/5 ehk 22.655!

Kas tõesti pole Heikinheimol ja ta aatekaaslastel (nendeks on aga meie veendumuse järgi valdav enamus eesti rahvast — ja, annaks taevas, et ka soome rahvast) säärase statistika taustal alust eesti keele ja kultuuri pärast südant valutada? Heikinheimo artikli alapealkiri — „ärevusttekitav rahvastikustatistika" — on meie arvates rohkem kui õigustatud.

VENELASTE SISSEVOOL

Praeguses olukorras, kus kogu Eestis teostatav majandus- ja sotsiaalpoliitika orienteerub suurtööstuse, maavarade ekspluateerimise ja transpordi jatkuvale laiendumisele, sõjaliste baaside võrgu tihendamisele ja mitte-eestlaste sisserände soodustamisele ja kus siinseil ülemustel puudub igasugune võim neile protsessidele vastu seista (alles äsja paigutati Tallinna üle kohalike võimude peade väljaspool järjekorda elama 6000 vene sõjaveteranide perekonda), on eesti rahva edasine areng vaieldamatult jõudnud äärmiselt kriitilisse faasi.

Plaan Tallinna elanikkond sajandi lõpuks kahekordistada (praegu käib idapoolse, 200.000 elanikule planeeritud Lasnamäe elamurajooni väljaehitamine), otsus rahvusvahelise hiidkaubasadama rajamiseks Tallinna lähedal Muugal (tähendab taas paarikümne tuhande mitte-eestlase sissetoomist), kava rajada Eesti põhjarannikul Toolse piirkonda maailma suurim fosriidikaevandus (koos 15.000 importtöölisele planeeritud uue linnaga), üha uute sõjaväebaaside ja sõjaväeasulate ehitamine (millega käasneb linnades tuhandetele sõjaväelastele ja nende peredele eelisjärjekorras korterite andmine) — kõik see sunnib kartma, et lähema 20 aastaga on eestlastel saatuslik väljavaade muutuda omaenda kodumaal vähemusrahvaks. Sellised arengud võivad tingida kvalitatiivseid muudatusi halvemas suunas.

KOONDATUD LINNADESSE

Kutsumata külalised on koondunud või koondatud strateegiliselt ja majanduslikult tähtsatesse punktidesse, olles hõivanud võtmelise tähtsusega majanduharud ja riigiasutused.

Sellisteks tugipunktideks on uustulnukaile pealinn ja suuremad linnad, uued tööstus- ja kaevanduspiirkonnad, suurtehased, sadamad, raudtee- ja õhutransport, sidesüsteem, parteiaparaat, korravalve ja repressiooniorganid, sõjavägi ja piirivalve.

Kõik eelmainitud institutsioonid on Eestis ka peaaegu täielikult venestunud või on nendes venelaste suur ülekaal. Just säärastesse sõlmpunktidesse üritatakse paigutada eelkõige „oma inimesi", kel puuduvad kontaktid ja peaasi — emotsionaalsed sidemed — kohaliku rahva ja maaga, kes saavad just seetõttu olla Moskva poliitika ustavad elluviijad.

Nii näiteks on venestamise põhilisi baase Tallinna suurtehased. Tööliste ja juhtkonna valdava enamuse moodustavad neis venelased, asja-ajamis- ja suhtlemiskeeleks on eranditult vene keel; eestlane, kes vene keelt hästi ei mõista või seda rääkida ei taha, ei saa taolistes ettevõtetes tööd või süüakse sealt kiiresti välja. Tüüpiline on ka see, et vene tööliskonnaga suurte tööstusettevõtete ümber tekivad puht-vene elulaadi ja „kultuuriga" asulad. Nii on Tallinna ümbrust ja õhku aastakümneid karistamatult saastanud Mardu Keemiatehase juurde tekkinud 10.000 elanikuga Maardu linn, kus eesti keelega pole enam midagi peale hakata — see on tükike puhast Venemaad Eesti pinnal.

VENESTUNUD ASULAD

Analoogilist rolli täidavad suuremate sõjaväebaaside ümber rajatud vene sõjaväeasulad. Saaremaal kohtab näiteks Karujärve ääres nii välisilmselt kui sisult puht-venelikku Dejevo asulat, Keila-Joal asub aastaid üsna suur vene sõjaväelinnake; Paldiski sõjasadam on täielikult venestunud ja eesti elanikkonnale suletud. Sõjaväest pensionile siirdunud ohvitserid või ajateenistusest vabanenud sõdurid jäävad sageli Eestisse elama, saades siin hõlpsasti korteri.

Mis puutub maapiirkondadesse, kus on veel säilinud eesti elanikkonna ülekaal, siis kuuluvad need aeglasele, kuid plaanipärasele „internatsionaliseerimisele". See protsess väldib juba aastaid. Tüüpiliseks meetodiks kuidas eesti elanikkonnaga väikelinnu ja aleveid „internatsionaliseerida", on planeerida sinna kas või üks suurem tööstusettevõte, mis enamasti ei kasva välja paikkonna vajadustest ega majanduslikest eeldustest ning tingib seetõttu vajaduse võõra tööjõudu sissevedamiseks. Nii rajati muidu eestilikku Kohilasse suur jõusöödatehas ja jahuveski, teine jõusöödatehas suruti peale Valgale. Võrus valmis 1959 otseselt Moskvale alluv gaasianalüüsaatorite tehas, mis tõi kaasa 1000 töölise (enamus venelased) sisserännu sellesse vaiksesse linna.

TALLINNAS AINULT 51,2% EESTLASI

Tulles tagasi Tallinna juurde, võib öelda, et vaatamata 1979. a. rahvaloenduse andmetele, mis osutavad eestlaste minimaalset ülukaalu (51,2 %), on põliselanikud oma pealinnas juba praegu vähemuses, kuivõrd statistika ei arvesta vene ohvitsere perekondadega, samuti tuhandeid sissesõitnud mitte-eestlasi, kelledest osa saabub siia pikemaks ajaks tuttavate ja sugulaste juurde külla.

Kohalike eestlaste kogemused oma kodulinna internatsionaliseerimise tulemustega kokku puutudes on sageli lausa masendavad. Kui keskliinas saab asju ajada enamasti emakeeles, siis uutes suurtes linnaosades (Mustamäe, Õismäe, Lasnamäe, Pelgurand) on see vaevaline, pahatihti võimatu.

Tuhanded eestlased kogevad päevpäevalt psühhotraumasid, kui kaupluses või teenindusasutuses umbkeelne venelane eestikeelsest jutust aru ei saa (või saada ei taha), sundides vägisi peale venekeelse keskustelu.

Niisugustel puhkudel tabavad eestlased endid ikka ja jälle ehmatamapanevalt küsimuselt: kus ma siis õieti olen?

Kas see on minu kodulinn, minu kodumaa?

Kui mõni eestlane üritab kaevata, et teda postkontoris, raudteekassas, miilitsas või mujal sunnitakse kasutama vene keelt, siis ta kas naerdakse välja või tembeldatakse halvemal juhul kodanlikuks natsionalistiks. Eesti keele kõnelemise nõudmist, eesti keelest arusaamise nõudmist pectakse venelaste tunduva osa poolt lausa provokatsiooniks. Tüüpiline on kommentaar, saab aru küll, aga ei taha vene keelt kõnelda, vihkab meid, kes me oleme ta vabastanud, tema eest verd valanud, talle kultuuri toonud.

„TEATAJA"

Juhendid keelavad

VABADUSRAADIO EI OLE VABA

Ajakirja ABN juuli—okt. numbris leidub pikem kirjutis juhendite kohta, mis antud USA välisministeeriumi poolt raadiojaamadele, kust antakse edasi USA teateid raudrimba taga elavatele rahvastele. Juhendid on toodud „The Mission of Radio Free Europe and Radio Liberty Broadcasts 1982" ja „The RFE/RL Program Policy Guidelines" samast aastast. Nendes on järgmised eeskirjad:

1. Keelatud on avaldada N. Liidu poolt allaheidetud rahvaste iseseisvuse taotlusi ja vabanemist kommunistliku diktatuuri alt.

See nõue on otseses vastuolus Ühendriikide traditsioonilise vabaduse kaitsmise printsiibiga, Ikestatud Rahvaste Seadusega ja mitmete LRO poolt vastuvõetud resolutsioonidega koloniaalriikide dekoloniseerimise ja allaheidetud rahvaste iseseisvuse taastamise nõudega, nagu märgitud Helsingi kokkuleppes. Viimane kokkulepe kinnitab II maailmasõjale järgnenud riikide piiride muudatused kuni N. Liidu piirini, jättes sellega seisukoha võtmata N. Liidu piirides olevate rahvaste piiride suhtes. Ukraina ja Balti riigid on sellega jäetud N. Liidu võimkonda ja antud viimasele võimalus isoleerida neid rahvaid teistest Euroopa rahvastest, kuhu nad on õigustatud kuuluma oma ajaloo, kultuuri ja demokraatliku traditsiooni alusel.

2. Valitsuse direktiiv keelab Vabadusraadiol stimuleerida igasugust vastuolu N. Liidu rahvaste vahel.

Vabadusraadio ei või anda edasi teateid N. Liidu allaheidetud rahvaste vabadusvõitluste kohta. See puudutab eriti ukrainlasi ja Balti rahvaid, kus teostub pidev võitlus venestamise ja venelaste sissetungi vastu. USA valitsuse arvates olukordade muutumine vabamaks nende rahvaste juures peaks teostuma evolutsiooni korras, mitte ülestõusu või vabadusvõitluse teel. USA valitsus ei arvesta revolutsioonilise liikumise ulatust nende rahvaste juures, eriti Ukrainas ja Balti riikides. Valitsus nagu ei taha arvestada seda, et evolutsioon vabama korra suunas on võimatu N. Liidus. USA valitsuse praegune poliitika julgustab N. Liitu hoidma allaheidetud rahvaid kommunistliku diktatuuri all.

3. RFE/RL peab hiduma saadetest, mis Ida-Euroopa kuulajate seas võiks suurendada mittesoovitavaid eelarvamisi teiste rahvaste, eriti venelaste suhtes.

Selle juhendi kohaselt RFL/RL ei tohi edasi anda teateid venestamise ja vene keele pealesurumise kohta allaheidetud rahvaste juures.

4. Vabadusraadio ei tohi toetada ega julgustada separatistlikke liikumisi, millest võiks tekkida territoriaalsed eraldumise püüded.

See on eriti keelatud ukrainlastele määratud saadete kohta. Ukrainast salaja väljatoodud kirjandus tsenseeritakse enne ametlikku avaldamist ja sealt radeeritakse välja kõik, mis seal leidub vene imperialismi mahategemise kohta. USA valitsus peab Ukrainat Venemaa osaks.

5. Juhtkirja osas on nõudeks, et selles tuleb hoiduda kõigest mis võiks anda põhjust eriliseks lootuseks allaheidetud rahvastele.

Sellega RL toimetus ei tohi midagi rääkida allaheidetud rahvastele vabaduse taotlustest, eriti Ukrainas ja Balti riikides. Eriti tuleb hoiduda teadetest, mis võiks õhutada allaheidetud rahvaid ülestõusule või avalikule mässule. Neid püüdlusi tuleb lugeda illegaalseiks püüdlusteks.

6. Vabadusraadiole on keelatud koguda materjali, mis võiks selgitada allaheidetud rahvaste tõelisi raskusi ja vajadusi.

Keelatud on isegi märkida ikestatud rahvaste ajaloolisi võitlusi oma vabaduse kaitsmiseks nende võitluste aastapäevade puhul. Rääkida võib ajaloolistest sündmustest üldises mõttes, kultuurist ja kirjandusest. Vabadusraadio ei ole näiteks seni midagi rääkinud ukraina rahvale nende ajaloolisest vabadusvõitlusest ja iseseisvuse saavutamisest pärast I maailmasõda.

7. RL toimetuse koosseisust hoitakse kõrvale isikud, kes pooldavad allaheidetud rahvaste vabadusvõitlust, Ikestatud Rahvaste Seaduse ja LRO poolt vastuvõetud resolutsioonide alusel.

Ajakiri ABN peab vajaliseks muudatuste tegemise raadiojaamadele antud juhendites, nii et raadiojaamad võiks edasi anda ja otseselt kõneleda kõigist allaheidetud rahvaste probleemidest, Allaheidetud Rahvaste Seaduse ja LRO resolutsioonide kohaselt, mis näevad ette koloniaal-riikide likvideerimist ning vabaduse võimaldamist kõigile rahvastele.

LÄÄNEL EI OLE PLAANI IDEOLOOGILISEKS SÕJAKS

Möödunud neljapäeval oli Kanada etniliste ajakirjanike klubi järjekorralisel kokkutulekul külaliskõnelejaks Kanada brigaadikindral Georg Bell. Ta peatus pikemalt NATO ja kommunistliku bloki sõjaliste jõudude võrdlemise juures ja milliseid tulemusi võiks anda suurjõudude võidujooks strateegiliste tuumrelvade ja ilmaruumi relvade arendamise alal. Ettekandele järgnesid elavad läbirääkimised, kus juhiti tähelepanu sellele, miks raisata aega läbirääkimiseks venelastega Genfis, kui juba ette on teada, et N. Liit ühestki kokkuleppest kinni ei pea.

„Meie Elu" kaastööline juhtis tähelepanu sellele, et sõjalise jõu tasakaalustamise kõrval tuleks hakata pöörama suuremat tähelepanu ideoloogilise sõja aluste väljakujundamisele N. Liidu dekoloniseerimise eesmärgil ja vabade rahvaste demokraatliku kooste võimaluste selgitamisele Ida-Euroopas. Kindrali tähelepanu juhiti sellele, et enamik etniliste ajakirjanike klubi liikmetest on pärit raudrimbataguste rahvusgruppide ajalehtede juurest ja teistest maadest, kus rahva elu on raskesti mõjustatud N. Liidu lähedusest, nagu Soome ja Lääne-Saksamaa. Need kõik on huvitatud N. Liidu dekoloniserimisest ja meeleldi aitaks sellele kaasa. Seitse rahvusgruppi nende seast koostasid uurimuse N. Liidu dekoloniseerimise kohta, kuid sellele ei ole omistatud seni mingit tähelepanu ja tööd selles suunas ei ole jätkatud. Vene tsaaririik likvideeriti ideoloogilistel alustel ja sama juhtus Iraani valitsusega ning tema võimsa armeega. N. Liit on samuti likvideeritav ideoloogilise konseptsiooni kujundamisega vabade rahvaste eluks Ida-Euroopa alal.

Kindral Bell nentis, et ta on teadlik seitsme rahvusgrupi poolt koostatud N. Liidu dekoloniseerimise esimesest osast ja sellest et Voice of Americale ja Radio Libertyle on antud USA välisministeeriumi poolt kitsendavad eeskirjad, mida võib saata kommunistliku korra all elavatele rahvastele raudrimba taga. Põhjus seisab selles, et Läänel puudub kava ideoloogiliseks sõjaks kommunistliku korra ja N. Liidu vastu. Selle küsimusega ei ole seni tegeletud läänes.

Georg Bell on Kanada reserv-kindral, York University asepresident ja Canadian Institute for Strategic Studies president.

Ka Soome TV-saated segamisele?

STOKHOLM — Praeguses N. Liidu väiismaailmast isoleerimise kampaanias olevat, nagu EPL kuuleb, arutatud ka Soome televisioonisaadete vastuvõtu võimatuks tegemist Põhja-Eesti aladel.

Välisraadiod on segatud, äsja lisandus segatavate hulka ka Rootsi raadio (pandi samale lainele oma programmid).

Kuuldusele plaanidest Soome TV-saadete vastu lisandub veel teine, mille kohaselt Eestit külastavad välisturistid edaspidi ei saa enam kaasa võtta raamatuid ja heliplaate ilma vastava eelloa muretsemiseta.

Nädalakroonika

IGALÜHEL MEIST TULEB MAKSTA 20 DOLLARIT

☆ **Kanada valitsuse poolt toetatud Dome Petroleum Ltd. on kõrvuni võlgades (7 miljardit) ja ei suuda enam maksta protsente. Valitsuse vahendusel ja suuremate pankade kaasabil Dome saab laenu ühe miljardi dollari suuruses. Sellest valitsuse osa on $500 miljonit, mis maksumaksjatel tuleb pigistada välja oma taskust $20 isikult, naised ja lapsed kaasaarvatud.**

☆ Toronto linnavalitsuse ringkondades liigub ringi seni avalikkuse eest varjatud kava, mille kohaselt Toronto sadama rajoon muudetakse muinasjutulinnaks uute ehituste ja iluaedade näol. Projekt võib maksma minna kuni 2 miljardit.

☆ **Purjus autojuhtidele, kes ajavad inimesi surnuks, ei ole küllaldased senised karistused. Tulevikus hakatakse neid saatma vanglasse kuni kuueks kuuks. Esimesena sai sellise karistuse üks endistest politseinikest Percy Arnold Parks, Torontost.**

☆ Calgary vangla trükikojas valmistati ehtsat USA valeraha. Käibele olid lastud USA 10 ja 20 dollarilised rahad, „Travellers' Cheques" ja „Saskatchewan birth certificates". Valeraha ja dokumentide levitamiseks oli organiseeritud eriline abilistе grupp.

☆ **Inglise peaministri Margaret Thatcheri läbirääkimised Hiina peaministriga Hong Kongi tuleviku kohta ei andnud soovitud tulemusi. Hiina tahab selle kolonii tervikuna võtta üle.**

☆ USA teadlased on valmistamas uusi futuristlikke relvi, nende hulgas juhitavad energialaengud, mis võivad pihustada vaenlase sõjamasinad. Teine on „Phalanx gun", mis võib hävitada läheneva kaugraketi. See relv võib saata välja 3000 uraaniumi laenguga kuuli ühes minutis.

Eesti rahvaõivad Indira Gandhile

India peaminister Indira Gandhi, kes hiljuti käis Washingtonis, tasakaalustas oma reisi poliitiliselt ringsõiduga N. Liidus ja jõudis 23. septembril ka Tallinna. Mälestuseks külaskäigust anti talle kingiks eesti rahvaõivad.

Pildil — India peaminister oma traditsioonilises rüüs eesti rahvaõivastes vastuvõtjate keskel.

Terroristid ründasid juute Roomas

Toronto juudid demonstreerisid Itaalia konsulaadi ees nõudes PLO peakorteri sulgemist Roomas ja enam politsei kaitset sünagoogidele. Kaheaastane poiss sai surma ja tema vend raskesti haavata kui terroristid viskasid käsigranaate ja tulistasid automaatrelvadega Rooma suurimast sünagoogist väljujaid. Umbes 30 inimest said haavata.

Terroriakti mõistsid hukka nii paavst kui ka PLO juht Arafat.

ALVIN ELECTRONICS

Murdvarguse ja tulekahju häireseadeldiste sissepanek. Tasuta hindamine

Tel. 261-7698

EESTI ALUMIINIUM KOMPANII

Akende asendamine thermo-akendega. ☆ 5 tollised veerennid kuues värvis. ☆ Räästaaluste katmine.

Keldri akendele sissemurdmise vastu metallkaitsed.

Tasuta hindamine. Helistage päeval töökoda tel. 832-2238 Kodus 769-0932

OSSO INVESTMENTS INC.,

10335 Keele Str., Maple, Ontario L0J 1E0

ÕIENDUS

30. septembri „Meie Elus" ilmunud P. Saagpaku sõnaraamatu kuulutuses on juhtunud eksitav viga: INGLISE—EESTI SÕNARAAMATU asemel peab seisma EESTI—INGLISE SÕNARAAMAT. Palume järgida alljärgnevat kuulutust.

Ilmus

EESTI–INGLISE SÕNARAAMAT

Paul F. Saagpakk

1216 lk. $150.00 (U.S.A.)

Kõikide aegade suurim kakskeelne eesti sõnavara, idioome ja väljendeid sisaldav sõnaraamat. Esmakordselt pakub see eestikeelsete sõnade etümoloogiat ja esitab sõnu vanemast keelepruugist: Kalevipojast ja rahvaluulest.

Sõnaraamatul on kaks peamist otstarvet. Eestlasest kasutajal võimaldab see leida täpseid inglise ja ameerika vasteid eestikeelsetele sõnadele ja mõistetele. Kogu maailma filoloogidele ja keeleõppijatele on see aga ulatuslikuks abivahendiks eesti keele õppimisel.

Sõnaraamatus on kokkuvõtlik ülevaade grammatikast, kus käsitletakse olulisemat eesti keele hääldamise, õigekirja ja muutevormide osas; kirjutis tuletusliidete kohta koos näidetega; lühike arutelu mõningatest eesti lauseehituse omapärasustest; uudiskeelendeid ja uuemaid grammatilisi vorme.

Piiratud aja jooksul on sõnaraamat saadaval 20% hinnaalandusega.

Tellimise aadress: Dept. M.E.
YALE UNIVERSITY PRESS
Box 92A Yale Station
New Haven, Connecticut 06520
U.S.A.

Please send me ..... copy(ies) of the Estonian-English Dictionary at $120.00 (U.S.A.) each (plus $2.50 for postage & handling)

Name .....

Street .....

City ..... Province ..... Postal Code .....

My check or money order is enclosed.

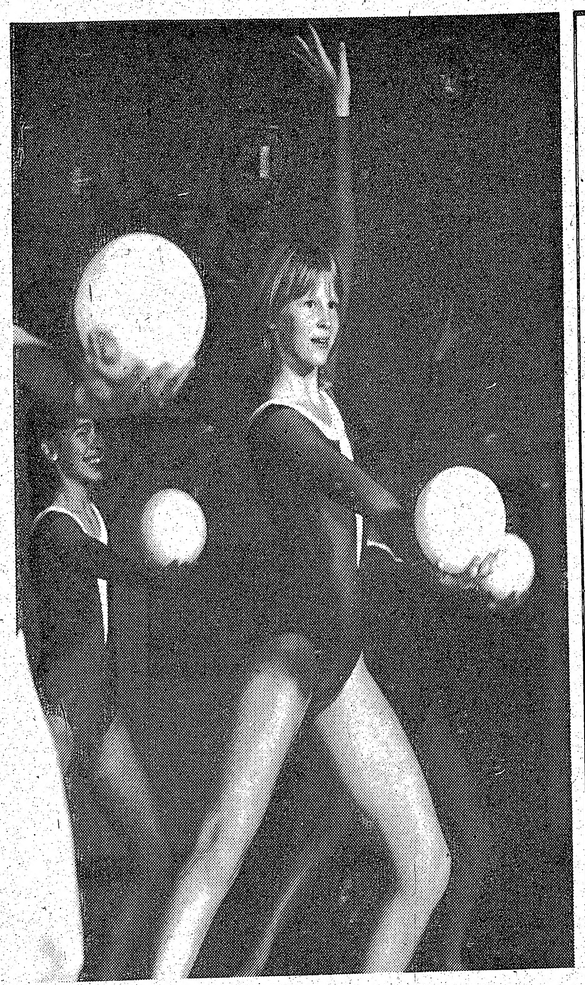

„Ritmika" eliitvõimleja Katharine Sepp sooritamas palliharjutust. Tagaplaanil Allyson Booth. Foto — Lembitu Ristsoo

„RITMIKA" KLUBI SISUKAS JA TEGEVUSROHKE SUVI

Pärast aastalõpu kevadesinemist ei jäänud „Ritmika" klubi mitte suvepuhkusele, vaid valmistus ette Ontario Gymnaestradaks. Kuna oldi peakorraldajateks ja organiseerijateks oli tegemist palju nii klubi juhatajatel Annely Rigal ja Siina Kasekampil, kui ka „Ritmika" komitee liikmetel.

Kuid organiseerimisvaev ja kogu ürituse ettevõtmine tasus end kuhjaga ära. Nii võimlejad kui ka pealtvaatajad jäid üritusega väga rahule.

Ontario Moodsa Rütmilise Võimlemise Föderatsioon eesotsas tema presidendi Kaarina Dillaboughi ja teiste juhtivate föderatsiooni liikmetega tunnistas Ontario Gymnaestradat hästi kordaläinud ürituseks ja avaldas suurt tänu „Ritmika" klubile selle korraldamise ja väga hea organisatsioonilise tegevuse eest, ning avaldas lootust, et see suurepärane algatus püsiks edasi ja muutuks traditsiooniliseks iga-aastaseks ürituseks võimlejatele.

Juuni 3-ndal nädalal algasid „Ritmika" klubi suveklassid nii lastele kui ka naistele, mis kestsid kuni augustikuu lõpuni.

Esineti ka Tallinn Festivalil ja augustikuu algul võeti vastu 55-e liikmelist taani võimlemisgruppi, millest aga on juba juttu olnud.

Augustikuu lõpul esineti CNE-s 4-jal õhtul, kus nii mitmedki noored „Ritmika" võimlejad said suure elamuse seal esinemisest.

„Ritmika" klubi juht Annely Riga viibis juulis Zürichis, kus toimus ülemaailmne gymnaestrada-82. Sai tehtud hulga pilte ja filme, mis kuluvad oma töö edaspidiseks täiustamiseks kuhjaga ära. Eriti meelde jäid Soome ja Rootsi rühmad, kes paistsid silma oma suurepärase ühtsuse ja viimistluse poolest.

16. ja 17-ndal augustil oli Annely Riga kutsutud õpetama Winnipegi, kus toimus Kanada Moodsa Rütmilise Võimlemise Föderatsiooni poolt koraldatud seminar. Sellel seminaril tutvustati ja õpetati võimlemisõpetajatele ja treeneritele kes olid kokku tulnud Kanada mitmetest eri provintsidest, ülekanadalist võimlemisprogrammi „Spectra", mille kõige viimase — edasijõudnute programmi koostajaks ja koreograafiks on Annely Riga.

13-dal septembril hakkas „Ritmika" klubi uus tegevusaasta. Enamus vanu võimlejaid on tagasi ja uusi regitreerib aina juurde.

1984-nda aasta Eesti Päevadeks loodetakse välja panna esinduslik võimlemisrühm.

Kõik eesti tütarlapsed, kes on huvitatud liituma „Ritmika" klubiga, palutakse kontakti võtta Annely Riga'ga või Siina Kasekamp'iga, tel. 224-1674 või 222-5751.

TÄHELEPANUKS ORGANISATSIOONIDELE

„MEIE ELU" on asunud oma järjekordse KALENDRI-TÄHTRAAMATU koostamisele 1983. aastaks.

Kuna „MEIE ELU" KALENDER-TÄHTRAAMAT on organisatsioonidele ja „Meie Elu" lalaldasele lugejaskonnale asendamatuks käsiraamatuks üle kogu vaba maailma asuvate eesti organisatsioonide kohta, siis on oluline, et Tähtraamatus oleksid organisatsioonide täielikud õiged aadressid.

Organisatsioonide praeguste õigete aadresside saamiseks palutakse kõiki eesti organisatsioone Kanadas ja mujal saata oma täpsed aadressid Post Code'i äramärkimisega „Mele Elu'le" HILJEMALT 1. NOVEMBRIKS s.a. aadressil:

„MEIE ELU"
958 BROADVIEW AVE.,
TORONTO, ONT. M4K 2R6

Õige aadressi avaldamine „Meie Elu" Tähtraamatus on iga organisatsiooni enda huvides. Seepärast saatke oma aadress „Mele Elu" Tähtraamatu jaoks kohe viivitamatult!

„MEIE ELU"

Toronto Kalevi lipkonna tegevusaasta algus

Lipkonna ametlik ava-koondus toimub 16. oktoobril kell 9.30, laupäeva hommikul Eesti Maja keskmises saalis. Samaaegselt toimub ka hundude üleviimine skautrühmadesse. Kõik poiste vanemad on kutsutud koondusele.

Järgnevate koonduste ajad ja kohad:

Hundud — Eesti Majas laupäeva hommikul kell 9.30. Vanem nskm Margus Tae 621-4144.

Viru rühm — Eesti Majas laupäeva hommikul kell 9.30. Juht Arnold Tralla 626-3277.

Vambola rühm — St. Cyril's koolimajas, Kempford Rd. Willowdale, neljapäeval kell 19.30. Vanem nskm Martin Jõgi 223-6622.

Teadaanne pensionäridele

Sügishooaja esimene koosviibimine toimub neljapäeval, 21. oktoobril kell 2.30 Eesti Maja suures saalis. Klubi liikmed ja külalised teretulnud.

JUHATUS

MULTICULTURALISM

ÜHESKOOS ÕNNESTUB SEE MEIL.

Uue viisi õppimine on nagu uuele maale asumine — see pole kerge.

See nõuab aega ja vaeva.

Enne hakkamasaamist tehakse vigu.

Kooskõlas elamisega pole lugu teistmoodi. Tuleb õppida üksteist mõistma, samuti nagu muusikat tegema.

Üheskoos õnnestub see meil.

Multiculturalism Canada / Multiculturalisme Canada

Canada

Montreali raport

SEEKORD MITTE PENSIONÄRIDEST...

Montreali sõnumid, nagu viimasel ajal ka igalt poolt mujalt meie keskustest Kanadas, on kujunenud rohkem ülevaatuseks meie pensionäride klubide tööst ja tegevusest. Mis on muidugi täielikus kooskõlas enamiku meie elujärgu huvides. Kuid Montrealis, olenevalt meie veidi teistsugusest tagapõhjast ja atmosfäärist Quebecis — meie huvid on keerdunud ka kõigi nende poliitikasse puutuvate raportide ümber, millised tihtipeale viimastel aastatel ei ole olnud just meile väga meelepärased ja on sundinud meid mõtlema.

Kuid kuna meil on nüüd käepärast Gallup Polli viimane raport, mis peaks sobima meie soovidega, siis: Gallup Poll oma kokkuvõttes ütleb, et tervelt 67% intervjueeritavast ei ole rahul Quebeci n.n. separatistide partei juhi Rene Levesque poliitika ja eesmärkidega, millede hulka, nagu teada, kuuluvad muuseas ka tema suured plaanid Quebeci lahkulöömiseks Kanadast ja iseseisva Quebeci asutamist. Seda leiab ka Quebeci Liberalide partei, hellitades oma lootusi uuteks valimisteks ja uuesti juhtimisele tulemiseks. Ja nii ka meie lootused... Hoiame pöialt!

UUS KODULINN

Ja kui see kõik saab teoks niiviisi, siis võime oma sõprade järelepärimistele väljaspool Montreali vastata, et näib jälle, et saame ehk võibolla jälle rahumeeles Montrealis edasi elada ja omi päevi selles nii meeldivas linnas edasi nautida. Eks me ju valisime selle linna oma sihtkohaks siia poole asudes, et Montreal on Mont Real — kuninglik mägi (tõlkes Mount Royal), koos kõige oma juba ammu kuulsa internatsionaalse õhkkonna ja euroopaliku olekuga. Kuhu näis mahtuvat ka väga mugavalt meie osa. Tookord — meie siiapöördumise aastatel soodsad tööleidmise väljavaated meelitasid meid siia kohe üsna rohkel arvul ja kõik need Alcani, Dominion Engineeringu, teiste inseneriifirmade, nagu Surveyer, Nenninger & Chenevert ja lennukitehase Canadair kaudu leitud töökohad lõid tugeva aluspõhja meie kodude loomisele Montrealis. Ja nende järgnenud kolmekümne ja veidi rohkem aastatega on Montrealist ka saanud meie kodulinn, asendades küllalt hästi meie idüllilisi kodumaiseid kodulinnu Tallinnat, Tartut, Viljandit ja kõiki neid teisi. Ja meie grupp siin uues kodulinnas on loonud väga hea kodulinna meeleolu ka meie omavahel. Ja leidnud kindlasti küllalt kodulinlikku atmosfääri ülejäänud Montrealist. Kõige selle rahuloleku juurde kuuluvad ka kõik kordaminekud meie oma rahvuslikkude ettevõtete pinnal ja siin oleks sobivaks paigaks mõni rida pühendada ühele meie Montreali säravamale kordaminekule. See oli Montreali Eesti Teatri sündimine siin ja kõik sellele järgnenud lavasaavutused. Nimetagem siinkohal alljärgnevaid ridu meie ajalehtede veergudelt:

EESTI TEATER

„Eesti Teataja" veergudel detsembrikuus 1951 „Sks" kirjutab: „Eesti Kunstiteater Montreali. Pärast „Kevad sügises" esietendust pole enam kahtlust, et Montreal kujuneb uues maailmas Eesti teatri Ateenaks. Estoonlaste Riina Reiniku ja Rudolf Lipu esinemine kahe-mehe näidendiga „Ma armastan sind" kujunes edukaks pinnasorteerimise ürituseks ja järgnev lustmäng „Kevad sügises" esietendus nüüd ja ettevalmistusel olev Paul Abrahami operett „Viktooria ja husaar" ei jäta enam kahtlust, et uus Eesti teater paguluses on sündinud. Eesti intelligentsi kestev koondumine Montreali peaks omakorda looma soodsa aluspinna edaspidiseks eduks. Lhe initsiaalide all „Meie Elus" samal kuul „Kevad sügises" esietenduse järele: „See, mida me nägime laval, oli veel kaugel meie heast, armastatud „Estoonlast", aga selles, mis toimus laval, oli juba ehtsat estoonlaskust, mis köitis ja tõmbas kaasa." Kõik see edu ja menus järgnes ühe etendusega teisele ja Riina Reinik, Rudolf Lipp, Teet Koppel ning Rahel Olbrei ja Hanno Kompus rullisid ühe uue osa meie ajaloo toredatele lehekülgedele. Alfred Kurlent kirjutab meie väärikas koguteoses „Eestlased Kanadas": „Montreali Eesti Teater tekitas suurt elevust Priit Ardna opereti „Kalurineiu" lavastamisega. Arvestades piiratud võimalusi paguluses, oli see suur ja julge ettevõte, jäädes tänapäevani ainsaks eesti operetilavastuseks Kanadas. Toronto Eatoni auditoorium jäi kitsaks „Kalurineiu" esietendusel 20. septembril 1952. Opereti lavastas Rahel Olbrei ja osalisteks olid Helmi Aren, Riina Reinik, Sylvia Tael, Hanno Kompus, Rudolf Lipp, Teet Koppel, Leo Saar, Erik Kastein, Henn Arvo ja teised. „Kalurineiu" korrati Hamiltonis, Montrealis ning kahel etendusel New Yorgis. Etendused läksid kõikjal täismajadele. Ja sama teater esitas 14. märtsil 1953 esietendusega Torontos Robert Scheriffi räidendi „Teekonna lõpp". Hanno Kompuse lavastusel. Osalised olid Teet Koppel, Rudolf Lipp, Hanno Kompus, Erik Kastein, Sass Soosaar, Henn Arvo, Kalle Viires ja Ülo Saar. Samal kuul toimusid kordusetendused Hamiltonis, New Yorgis ja Montrealis.

MEELDEJÄÄVAD KORDAMINEKUD

Ja nii need read... Ja olgu märgitud, et sealt edasi järgnesid Behrmani komöödia „Teine inimene", siis järgmisel aastal Jan de Hartogi komöödia „Sammassäng", edasi Hans Adleri lustmäng „Tütarlaps köigeks" ja siis selle teatri kahjuks viimaseks lavastuseks oli Hugo Raudsepa „Mikumärdi" 25. märtsil 1956. Seejärele Riina Reinik ja Rudolf Lipp siirdusid Torontosse vastu veel suurematele väljavaadetele ja Montreali Eesti teatri nimi kaldus me ajaloos albumisse. Ja meie naudingu osaliseks said järjekorras ka meie segakoor, naiskoor ja meeskoor. Montreali Eesti Meeslaulu Seltsi meeskoor on omaette hiilgav peatükk meie kunstiajaloos siin maailmas. Ja ka spordi alal omakorda meil oli küllaltki meeldejäänud kordaminekuid, eriti meie naisvõimlejate hiilgamisega. Ja sealt edasi loomulikus kooskõlas meie põlvkonna vananemisega kahanesid ka need meie üritused ja well — see on ka vist loomulik meie elu-ajaloos ja meile jäävad meie mõtted tuleviku suunas, seoses eriti meie nooremate põlvkondade tuleviku ja uue — nende ajaloega.

HENN ARVO

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
Suite 600, 55 University Ave., Toronto, Ontario, M5J 2H7
Tel. 862-7115

ÜLIKOOLIS ÕPPIVATE NOORTE VANEMAD!

Tellige oma kodust eemal asuvatele lastele kooliaastaks „Meie Elu"!

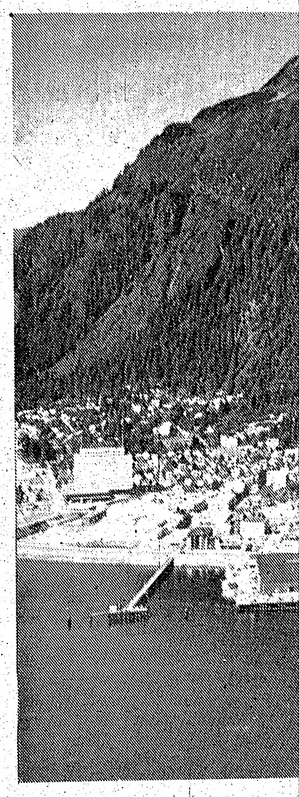

Valve Andre matkap

KULLAOJADE JA J

Augustikuus 1896 väikeses Bon das „kullapalaviku": San Francis couverist tõttasid õnneotsijad ku Klondike Yukonis, Kanadas. Mõn vik ja vaesustunuid oli rohkem k laevaühingud uuel „kullajahil": ringreisilaeva sõidavad Vancouve ja Alaska-reisid meelitavad üha jõgede maale.

2.

Mereteis Vancouverist Alaskasse jätkub:

KOLMAPÄEV

Muidugi sajab jälle! Üleskünttud sillutusel püüame vältida suuremaid lompe, kuid nahkkingade värv hakkab ilmselt juba luituma. Aga ega indiaanipealik Shakes'i saart ja paljusid tootemeid ei või sellegipärast vaatamata jätta!

Wrangelli linn asub samanimelise saare põhjatipus — 90 miili Ketchikanist Stikini jõe suudmes, kus juba 1861. aastal leiti esimest korda kulda. Kolme maa lipud on lehvinud Wrangelli kohal. Linn kannab parun Ferdinand von Wrangell'i nime, kes oli Vene—Ameerika kompanii „Uus Peaingel" juhataja koos oma baltlastest tööjuhatajatega. Venelased olid loonud oma „siiapea" praegusele asukohale 1833. aastal kuid 7 aastat hiljem rentisid selle inglastele. 1867. aastal ostis Ameerika kogu Alaska ja asula ametlikuks nimeks sai Wrangell.

Kullapalaviku ajal on linna elanike arv tõusnud kuni 15000-ni, nüüd on see ainult 3000 ümber. Paar korda on all-linn tule läbi peaaegu täielikult hävinenud.

Tänapäeval on Wrangell vaikne linnakene, ümbritsetud veest, mägedest ja põlismetsadest, peamise elatisissetulekuga metsandusest ja kalandusest. Enamik puitu saadetakse Jaapanisse ümbertöötamiseks, kuna suured saeveskid kuuluvad jaapanlastele! Samuti ka enamik kalandustööstusi. —

☆

Üks reisija väidab, et ta pärast meie „ristleja" „Prince George'i" Wrangelli merekitsusest läbimist võttis enne kapteni ees mütsi maha ja alles siis julges silmad uuesti lahti teha! —

See on tõesti imetlusväärne navigatsiooni-saavutus nii paljude punaste ja roheliste vilkuvate tulede ja boide labürindist läbi pugeda, kuid

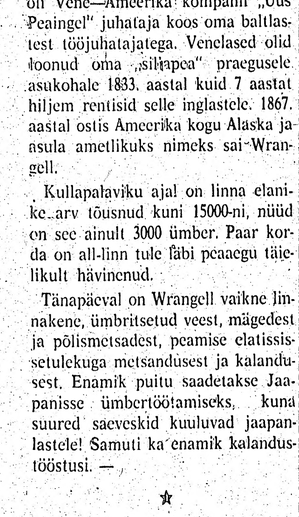

„Mendenhall Glacier" — kuulu

ESKOOS
E MEIL.

isi õppimine on nagu
ele maale asumine —
see pole kerge.

See nõuab aega
ja vaeva.

Enne hakkamasaamist
tehakse vigu.

skõlas elamisega pole
stmoodi. Tuleb õppida
teist mõistma, samuti
agu muusikat tegema.

Üheskoos
õnnestub see meil.

nadä

OOSAAR, C.A.
d Accountant
ve., Toronto, Ontario, M5J 2H7
862-7115

ÜLIKOOLIS
ÕPPIVATE NOORTE
VANEMAD!

Tellige oma kodust
eemal asuvatele
lastele kooliaastaks
„Meie Elu"!

sid Torontosse vastu veel suurematele väljavaadetele ja Montreali Eesti teatri nimi kaldus me ajaloos albumisse. Ja meie naudingu osaliseks said järjekorras ka meie segakoor, naiskoor ja meeskoor. Montreali Eesti Meeslaulu Seltsi meeskoor on omaette hiilgav peatükk meie kunstiajaloos siin maailmas. Ja ka spordi alal omakorda meil oli küllaltki meeldejäänud kordamine-kuid, eriti meie naisvõimlejate hiilgamisega. Ja sealt edasi loomulikus kooskõlas meie põlvkonna vananemisega kahanesid ka need meie üritused ja well — see on ka vist loomulik meie elu-ajaloos ja meile jäävad meie mõtted tuleviku suunas, seoses eriti meie nooremate põlvkondade tuleviku ja uue — nende ajaloega.

HENN ARVO

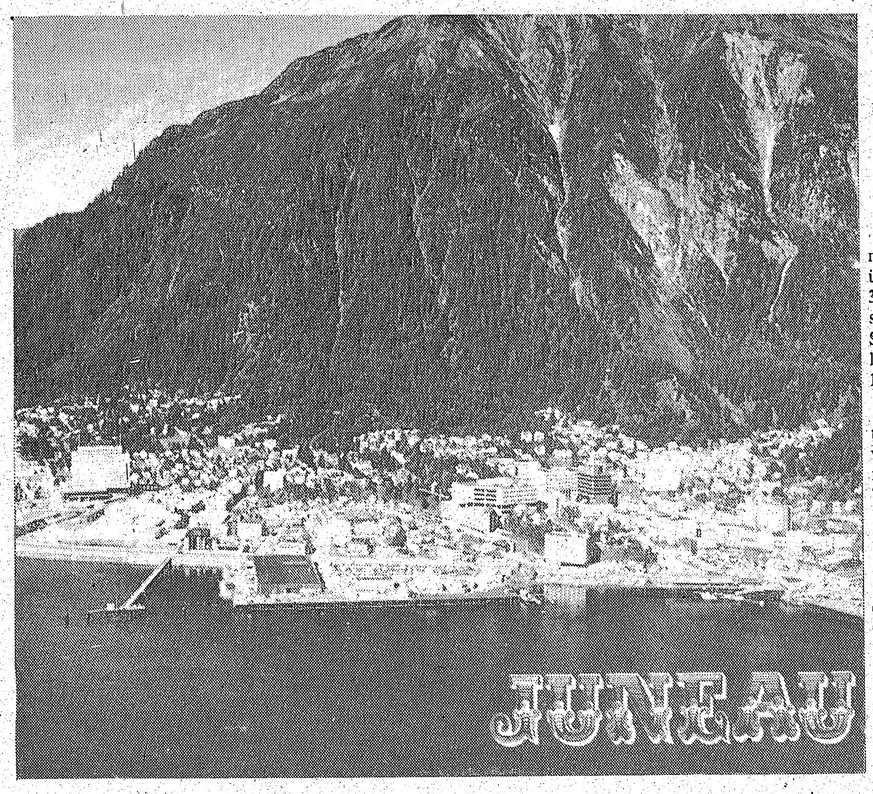

Valve Andre matkapäevik:

KULLAOJADE JA JÄÄJÕGEDE MAAL

Augustikuus 1896 väikeses Bonanza ojas leitud kullaliiv vallandas „kullapalaviku": San Franciscost, Seattlest, Victoriast ja Vancouverist tõttasid õnneotsijad kullajahile, eesmärgiga Alaska ja Klondike Yukonis, Kanadas. Mõne aasta pärast vaibus kullapalavik ja vaesustunuid oli rohkem kui „õnneseeni". Nüüd on suured laevaühingud uuel „kullajahil": turistide reisirahade näol — 12 ringreisilaeva sõidavad Vancouveri ja Alaska „pannisaba" vahel ja Alaska-reisid meelitavad üha enam turiste kullaojade ja jääjõgede maale.

2.

Merereis Vancouverist Alaskasse jätkub:

KOLMAPAEV

Muidugi sajab jälle! Ülesküntud sillutusel püüame vältida suuremaid lompe, kuid nahkkingade värv hakkab ilmselt juba luituma. Aga ega indiaanipealik Shakes'i saart ja paljusid tootemeid ei või sellegipärast vaatamata jätta!

Wrangelli linn asub samanimelise saare põhjatipus — 90 miili Ketchikanist Stikini jõe suudmes, kus juba 1861. aastal leiti esimest korda kulda. Kolme maa lipud on lehvinud Wrangelli kohal. Linn kannab parun Ferdinand von Wrangell'i nime, kes oli Vene—Ameerika kompanii „Uus Peaingel" juhataja koos oma baltlastest tööjuhatajatega. Venelased olid loonud oma „siiapea" praegusele asukohale 1833. aastal kuid 7 aastat hiljem rentisid selle inglastele. 1867. aastal ostis Ameerika kogu Alaska ja asula ametlikuks nimeks sai Wrangell.

Kullapalaviku ajal on linna elanike arv tõusnud kuni 15000-ni, nüüd on see ainult 3000 ümber. Paar korda on all-linn tule läbi peaaegu täielikult hävinenud.

Tänapäeval on Wrangell vaikne linnakene, ümbritsetud veest, mägedest ja põlismetsadest, peamise elatisisetulekuga metsandusest ja kalandusest. Enamik puitu saadetakse Jaapanisse ümbertöötamiseks, kuna suured saeveskid kuuluvad jaapanlastele! Samuti ka enamik kalandustööstusi. —

☆

Üks reisija väidab, et ta pärast meie „ristleja" „Prince George'i" Wrangelli merekitsusest läbimist võttis enne kapteni ees mütsi maha ja alles siis julges silmad uuesti lahti teha! —

See on tõesti imetlusväärne navigatsiooni-saavutus nii paljude punaste ja roheliste vilkuvate tulede ja boide labürindist läbi pugeda, kuid meie kapten Emil Rocic on ilmselt selle töö mees!

☆

Vastupidiselt oletusele, nagu oleks linnakese nimi vene päritoluga, on Petersburg tegelikult nimetatud linna asutaja Peter Buschman'i, norra kaluri nime järgi.

„Väike Norra" on 3000 elanikuga asula meelitusnimi ning „Velkommen" tervitab külastajaid kesk-mais Väikese-Norra-pidustuste ajal.

Meie valge laeva pikkamööda piki randa Petersburgist möödudes tundub nagu oleks enamik elanikest maja-esistele ja akendele kogunenud valgete rätikute, käterättide ja laudlinadega lehvitama!

„Prince George" annab korduvalt kõrvulukustavaid tervitusvilesid, kui seda müra nüüd vileks nimetada saab! — Seisame reelingu ääres, käes juba enne varutud valged suured servietid söögisaalist ning lehvitame randmete väsimiseni vastu sõbralikele väike-norralastele. Matkakaaslasel Austraaliast pole kogemata valget taskurättigi. Raban peast valge pearäti, laenan naabrile ja ükstelse võidu saadame tervitusi kaldale, kus kindlasti mõni poisike või tüdrukutirts igatseks olla suure mööduva valge laeva pardal.

☆

Õhtul on laeval pidulik kapteniõhtusöök. Reisikaaslased võistlevad piduliku riietuse ning kokad laevaköögis hõrgutavate suupistete ja toitude rikkalikkuse poolest.

NELJAPAEV

Kristall-selge kitsas fjord järskjate kaljuseintega, lugematute koskede ning jääjõgedega. Sadu ujuvaid siniseid jäähulgutusi. Vaalad. Oleme kui võlutud pardale: kas jäätub laev jäämäkke või põikub vabaks uduisiniseist ujuvaist jääkujudest? Fjordi lõpus pöördume. Algame tagasiteed piki sama uimavat ulgu.

☆

„KULD!" oli esimene valgete asukate karje 100 aastat tagasi, kui nad kullapalaviku ajal jõudsid Juneau Kullaojale.

Juneau, nimetatud kullakaevur Joe Juneau nime järgi, on Põhja-Ameerika pindalalt suurim linn — 31108 ruutmiili! Elanike arv sealjuures on aga ainult24000!

Juneau sai Alaska pealinnaks 1959. aastal. Ta asub igilumiste mägede jalal, laustikul, mis moodustus peamiselt kullakaevanduste kaljujääkidest.

Juneau on mineviku ja oleviku võluv kogumik. 1880. aastate kullaleid Juneau Kullaojas lõi aluse kaubandusele ja transportatsioonile. Nende arenedes arenes ka Juneau. Tänapäeval on Juneau Alaska pealinnana kaubanduse ja turismi keskus.

Ligi 80% Juneau elanikest väidetakse olevat valitsuse teenistuses. Keskmine puumajakene maksab 90 tuhat dollarit — puit viiakse Jaapanisse! Iga miil Juneau lennuväljateest maksis valitsusele üle miljoni dollari. — Ainus lennuväli — International Airport on nõnda nimetatud, kuna üks lennuks päevas lendab Yukoni — Kanadasse! Pealinna tahetakse üle viia Anchorage'ist 70 miili põhja-läände Willow asulasse, mida mõned nimetavad „põdrakülaks", kuid seal olevat siiski isegi mõned majad juba! — Pealinna asukoha muutmise murepilv on tumedam, süngem ja ähvardavam kui ükski vihmapilv Juneau kohal. — Hääletajad otsustavad!

Mulje Juneau'st on meeldejääv. Lähestikus jääjõed, 4000 jalga kõrged igilumised mäed ja põlismetsad. Isoleeritus — kümnel päeval ei saa uduse ilmaga mõnikord lennukiga välja ja siis ühendab ainult veetee Juneaud muu maailmaga.

Kuld? Antakse meilegi: nööpnõelapea-suurune kullaivake — vaata või suurendusklaasiga, kuid ometi — Alaska ehiskuld!

☆

Juneaust viib turismibuss meid õhtu eel Mendenhalli jääjõe juurde.

Tunned temperatuuri langust juba enne Mendenhalli jääliustikule lähenemist.

Mendenhalli jääliustik ei ole paigalseisev hiigelsuur jääkogumik, vaid pidevalt liikuv jõud, mis alaliselt muudab teda ümbritsevat maastikupilti. Kujutlegem vaid võimsat 3000 aastat vana 1,5 miili laiust sinist jääjõge mägede vahel, jõge, mis liigub vaid mõni jalg päevas, kuid ometi jättes oma maakamarat muutvaid jälgi.

Jätame meiegi oma jalajäljed jääjõe ja -järve kaldale, tunnetades inimlapse võimetust looduse ning ajastuse ees.

Koguneme vaikselt oma sõidukisse.

Bussijuht tuudutab ei tea-kui-palju-kordi. Kokkulepitud kellaajast on palju aega mööda, kuid keda pole, on muidugi jälle Jean „Kanasööja"! — Viimaks ometi näeme teda piki ringlevat mägiteed alla tõttavat.

„Kas laseme tal eemalt lahkuvat bussi pildistada?" küsib bussijuht.

„Ma pole siiski nii südametu ja tuntud Alaska külalislahkus ei lubakski seda", väidab me noor sõidukijuht ning ootab koos meiega kannatlikult, kuni Jean „Kanasööja" lõpuks ometi ähkides bussini jõuab.

Algab tagasisõit Juneausse — igaühe omaette vaikselt nähtu üle mõteid mõlgutades.

(Järgneb)

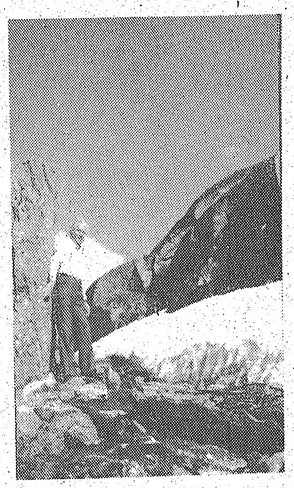

Rein Andre karjurahnul Mendenhalli gletsheri taustal.

„Mendenhall Glacier" — kuulus Alaska jääliustik Juneau lähedal.

Akadeemiline ball ülikooli juubeli tähistamiseks Rootsis

STOKHOLM (EPL) Eesti akadeemilised organisatsioonid otsustasid ühiselt korraldada Tartu ülikooli 350nda aastapäeva tähistamiseks suure akadeemilise balli Stokholmi Stadshuseti Sinises ja Kuldses saalis laup., 27. novembril algusega kell 19.

Organisatsioonide poolt moodustatud korraldavasse toimkonda kuuluvad esimehena Ivar Paljak, Jaak Jürjado, Valdek Jürisoo, Aino Lepik, Tanel Moora, Viljar Naeris, Neeme Peets, Hille-Kersti Selldén ja Salme Zastrov.

Korraldajad on piduliste arvu piiranud 600-ga. Supee toimub Kuldses Saalis, tants aga hiigelsuures Sinises Saalis, kus mängib Leif Kronlundi 15-meheline orkester. Tervituskõne peab pidukomitee esimees Ivar Paljak, pidukõne luuletaja Kalju Lepik, kavalises osas laulab noortekoor Jaan Seimi juhatusel ja meeskvartett (Agu Aru, Valdek Jürisoo, Udo Koplimaa, Thomas Lorentz).

Pidukomitee moodustamisel olid kohal esindajad järgmistest akadeemilistest organisatsioonidest: Eesti Naisüliõpilaste Selts, Korp. Fraternitas Estica, Eesti Üliõpilaste Selts, Korp. Filiae Patriae, Korp. Indla, ÜS Liivika, ÜS Raimla, Korp. Sakala, Stockholmi Eesti Osakond, Korp. Ugala, EÜS Veljesto, Korp. Vironia ja ÜS Ühendus.

ROOTSIST

Üleriigilises ajakirjanduses äratab tähelepanu Dagens Nyheteri, suurima hommikulehe jätkuv vähjakäik — esimest korda on lehe tiraazh alla 400 000 piiri.

Seevastu on konkurent Svenska Dagbladet suurenenud 5892 eksemplari võrra — 205 759-le.

Sotsiaaldemokraatide uus päevaleht „Stockholms Tidningen" näitab 44 548 eksemplarilist müüki.

Õhtulehtedest kasvas Expressen 3857 eksemplari võrra, Aftonbladet aga kaotas 15 667 lugejat.

Tähelepanu äratab kommunistide Ny Dagi tugev tagasilangus 4266 lugeja võrra — selle kaks korda nädalas ilmuva vpk-häälekandja tiraazh on 13 154.

Vähemusajakirjandusest on kontrollitud ainult Ruotsin Suomalainen (1 kord nädalas ilmuv soomlaste ühingute loodu leht), Finn Sanomat (ilmus Göteborgis 5 korda nädalas, läks konkurssi ja jätkab nüüd 1 kord nädalas) ja Eesti Päevaleht. Tiraazhid olid vastavalt 3638 (—593), 4806 (—77) ja 2902 (—2).

Suured tagasilöögid on olnud ka nädalaajakirjade-lehtede poolel.

☆

Kasvav tööpuudus Rootsis on põhjustanud mitmetes omavalitsustes sotsiaalkulude kasvu seevõrra, et vastavad summad juba enne aasta lõppu on otsas.

Nii näit. on Stokholmi kommuuni sotsiaaleelarve suurenenud tegelikkuses peagu 40 protsendi võrra. See aga tähendab, et tegelikud kulud olid üle 300 miljoni, eelarves ette nähtud summad aga ainult 190 miljonit krooni.

☆

Rootsi on saabunud koos välismaalt sisse veetud taimedega kurikuulus väike kärbes, kes on resistentne peaaegu kõikide tuntud mürkide vastu. Siiani on katsetatud mitmekümnete mürgisortidega, kuid kõigest paari millimeetri suurune kärbes on neil lasknud hea maitsta ja elanud priskelt edasi. Ainus praegu tuntud moodus kärbsest jagu saamiseks on nende taimede põletamine, milliste juurde kärbes on pääsenud.

Eksiilkirikute konverentsist osa võtnud eestlasi Schwanbergi lossis. Vasakult: E. Kägi, L. Kingsep, E. Nurmik, H. Kangur, E. Nurmk, dr. E. Kägi, K. Veem, T. Põld, E. Sooväli, P. Sooväli, H. Kokk.
Foto — Arnold Kokk

LÕUNA-SAKSAMAAL POLE EESTI VAIMULIKKE

Eksiilkirikute konverents Saksamaal

GEISLINGEN („Meie Elu" kaastööliselt) — Aastaloosungi all „Lootke alati Jehoova peale, sest Issand Jeesus on igavene kalju!" toimus Luterliku Maailmaliidu Saksamaa Rahvuskomitee korraldusel 13. kuni 17. sept. Würzburgi lähedal asuvas Schwanbergi lossis konverents eksiilkirikute vaimulikele ja kiriku kaastöölistele.

Sellest võttis osa vaimulikke ja nende abilisi eesti, läti, leedu ja ungari ev. luteriusu kirikutest eksiilis. Eestlasi esindasid peapiiskop K. Veem abikaasaga, praost T. Põld, abipraost dr. E. Kägi abikaasa, Eldor ja Ellinor Nurmik, Leida Kingsep, Helmut Kangur, Paul Sooväli abikaasaga ja Arnold Kokk abikaasaga.

Konverentsi kavas oli sisutihedaid piibliseletusi, tuumakaid referaate saksa kiriku kõrgematelt vaimulikelt, ülevaateid eksiilkirikute tegevusest, kiriku situatsioonist Balti riikides ja valguspilte. Ülevaate kiriku olukorrast ja vaimulike vaenamisest Kodu-Eestis andsid kogu foorumi ees peapiiskop Veem ja T. Põld. Omi muljeid Tallinna kirikute külastamisest edastas dr. E. Kägi.

Tööpäevi lõdvendati ühise väljasõiduga Heilsbronni, kus tutvuneti sealse peakirikuga (Münster) selle 850 a. juubeli puhul. Tagasiteel tehti pikem peatus Rothenburgis ob der Tauber, mis oma kõige paremini säilunud keskaegse ilmega südalinna.

Konverentsi raames arutasid ka üksikud eksiilkirikud omi probleeme. Saksamaa eestlastel on peaprobleemiks vaimulike puudumine Lõuna-Saksamaal, mis põhjustab rahva vöördumise kirikust. Nagu jutustas peapiiskop Veem, oli tal Saksamaal viibimisel jutuajamine hiljuti usuteaduskonna lõpetanud Jaan Kaljurannaga. Viimane on nõus vajaduse korral ja jõudumööda teenima eesti kogudusi Põhja-Saksamaal. Olles saksa kiriku teenistuses, pole tal võimalust teenida eesti kogudusi kogu Saksamaa ulatuses.

Konverents lõpetati palvuse ja armulauaga, kus teenisid peapiiskop Veem ja saksa kirikunõunik dr. E. Eberhardt.

-kk

Hõimumaalt:

SOOMLASED RAHUL UUE PRESIDENDIGA

Viimase gallupi järgi on soomlased väga rahul president Mauno Koivistoga. 93 protsendile küsitletudest meeldib tema riigijuhtimise stiil. Sotsiaaldemokraatide toetajad hindasid gallupis oma meest 98%-lt, keskerakonnastki 93%. Parempoolse Koonduspartei hulgas leidub Koivistoga rahul olejaid 90%. Vastanud soomlastest 92% oli arvamisel, et Koivisto valik oli rahva tahe, 87% arvas on Soome välispoliitilise joon püsinud taolisena Kekkose ajaga ning 89% meelest on riigi julgeolek stabiilsena püsinud uue presidendi algperioodil.

☆

Soome ja Rootsi tööliste palkade vahe kogu aeg väheneb. Veel 1970. a. keskmine brutopalk rootslastel oli 81% meist kõrgem, sel aastal ainult 16%. Läänenaabris maksukoormem on selgelt kõrgem Soome omast ja nii netosissetuleku vahe ongi kitsendunud 5 protsendini. Mainitagu, et 1970. a. oli see veel 56%. Tähelepandav on siiski, et Rootsi aeglasem inflatsioon on säilitanud reaalpalga vahe ehk palkade ostujõu 28 protsendilise vahe.

☆

Tuleval aastal läheb Moskvasse uus suursaadik Soomest. Selleks on praegune suursaadik Pariisis Aarno Karhilo. Momendil Moskvas tegutseb Kekkose soosik Jaakko Hallama, kes siirdub spetsiaalsete ülesannete juurde välisministeeriumis. Muudatused toimuvad tuleva aasta algul.

☆

Venelastele kõlbab praegu eksportida siit ka soome tõugu sugulehmi, mitte ainult ayrshire või friisi omi. Idanaaber valis peaaegu 1900 veist, kellede hulka kuuluvad ka algupärased soome lehmad. Varem soome kari läks peamiselt Moskva ümbruse sovhoosidesse, nüüd aga mitmele poole N. Liitu. Viimati on soome tõugu lehmi eksporditud 1930-ndatel aastatel Eestisse.

☆

Soome võtab juurde sada paadipagulast Vjetnamist. Peamise arvu neist moodustab 25 invaliidi ja koos nende perekonnaliikmetega küünib pagulaste koguarv umbes sajani. Soomes on võrdlemisi vähe poliitilisi pagulasi — N. Liidust mitte kedagi.

1973 Tsiilist ja 1979 Vietnamist tulnud rühmad on suurimad. Tsiilist sai Soome umbes 100, samuti Vietnamni paadipagulasi. Suurim osa Tsiilist tulnud inimestest tahab ajalehtede järgi siia ka jääda, paljud on õppinud soome keele ära ja neil on Tsiilist tulnud inimestest tahab ajahea töölise kuulsus.

☆

Soome esimene ja kõige vanem piiskopi residents, Püha Eeriku residents, sai 12. septembril uue valdaja, kui peapiiskop John Vikström õnnistati ametisse Turu toomkirikus. Kohal oli ka külalisi välisriikidest: Eesti luterliku kiriku peapiiskop Edgar Hark, Läti luterliku kiriku peapiiskop Janis Matulis, Ungari luterliku kiriku piiskop Zoltan Káldy ja kirikutegelasi Lääne-Saksamaalt, Ida-Saksamaalt, Inglismaalt, kõikidest Põhjamaadest ja ka Venemaalt.

☆

Ilmselt lõpeb lähemas tulevikus viletsate nõukogude raudteevagunite Soome veeremine, sest äsja kirjutati Moskvas alla lepingule, et Tosno linna soomlased chitavad vagunite remondikeskuse väärtusega umbes 300 miljonit marka. Soome töölisi läheb itta 350 umbes kolmeks aastaks. Remondikeskus on kavatsetud ainult Soome ja Venemaa vahelise kaubanduse jaoks. Jaamas suudetakse käsitleda ööpäevas umbes 500 kaubavagunit ja remonditöökojas 6000 vagunit aastas.

J.M.

Esto Mutual Fund Ltd.

6. oktoobril aktsia hind $10.81

145 King Street West, Suite 1900, Toronto M5H 3M1 — tel. 364-1131

Õhtul tel. 925-6812

SAKSAMAA EESTLASTE KESKORGANISATSIOONIL RASKUSI OMA MAJAGA BERLIINIS

GEISLINGEN — Saksamaa eestlaste keskorganisatsioonil on raskusi pärandusena saadud kinnisvaraga Berliinis, mis on viinud kohtuprotsessideni, selgus Münsteris peetud esindukogu koosolekul.

Ülevaate olukorrast andis keskkomitee abiesimees Ed. Bergmann:

Kui hambaarst H. Tamberg 13 aasta eest suri, pärandas ta keskkomitee esimehe J. Västriku vahendusel oma Berliinis asuva maja keskkomiteele, seega meie ühiskonnale. Tema testamendis on maja üüridest tulunev puhaskasu määratud meie üliõpilastele stipendiumideks ja puudustkannatajatele. Selle 13 aasta jooksul oleme aga saanud 8 aasta jooksul 15% maja sissetulekuist, kuna sealne majavalitseja advokaat Woldemar Salm alatasa teatas, et maja nõudvat suuri remonte, s.t. kulusid, soovides selleks teha pidevalt koguni veel laenu.

Adv. W. Salm saadab keskkomiteele igal aastal vastava aruande maja sissetulekuist ja väljaminekuist. Kui abiesimees 1978. aasta aruandes kahtlasi sissekandeid avastas, informeeris ta sellest keskkomiteed ja adv. Salmi. Sellest ajast peale keelas adv. Salm meile kui majaomanikule raamatupidamise kontrollimist otsekohe ära ja ei saada meile juba üle 2 aasta üldse raha. Kuna sellise sammu juures meie kahtlus üha suurenes otsustas Esinduskogu keskkomitee esimehe ettepanekul — kui meie ühiskonna kõrgeim greemium — Bergmanni ja Laidsaare Berliini saata, et sealset raamatupidamist ja maja seisukorda kontrollida. Adv. Salm keelas meie esindajatel tema büroosse siseneda ja ähvardas koguni politseiga, kui nemad kohe ei lahku!

PROTSESSID

Et meid hirmutada ja meie nõudmist kõrvalteele juhtida, esitas ta riigiprokuratuuri (Staatsanwaltschafti) 16-leheküljelise kaebuse kolme keskkomitee liikme vastu. Ta süüdistas esimees Västrikku, abiesimees Bergmanni ja sekretär-raamatupidajat Laidsaart pettuses. Prokurör lükkas adv. Salmi kaebuse tagasi arutusele võtmata. Juba asjaolu, et prokurör nn. „kaebealuseid" üldse üle ei kuulanudki, tõendab selle kaebuse naeruväärsust.

Keskkomitee esimehel J. Västrikul ei jäänud muud üle, kui meie majavalitsejat Berliinis kohtusse kaevata. Meie võitsime Landesgerichtis ja kohus otsustas, et Salm peab meile raamatuid kontrollimiseks esitama. Salm kaebas edasi ja mainis, et esimene kohtuinstants olevat vea teinud. Järgmine kohus leiab aset 8. novembril Berliinis.

Kuna on tekkinud kahtlus, et Salmi raamatupidamine sisaldab meie ühiskonna vara kahjustavaid sissekandeid ja et majavalitseja Salm ei valitse meie varandust kohusetruult, oleme sunnitud asja edasi ajama Eesti Ühiskonna huvides. Et adv. Salmi isiklikult lähemalt valgustada, tuleb veel juurde lisada:

a) Keskkomitee esimees soovitas pärandajale omal ajal Salmi Berliinis valitsejaks võtta, kuna oli tegemist eestikeelt rääkiva advokaadiga Berliinis. Kui aga pärandaja suri keeldus Salm varsti emakeeles rääkimast ja nõuab tänapäevani, et räägime ja kirjutame ainult saksa keeles. Teiste kaasmaalastega aga räägib adv. W. Salm eesti keelt.

b) Adv. Salm on kutseline Eesti ohvitser, kes on andnud pühaliku töötuse Eesti rahvale ja riigile.

c) Adv. Salm on Eesti Korporatsioon Fraternitas Estica liige, kus lipukirjaks: „Teos õiglane ja vahvas, ustav Sulle Eesti rahvas."

LIIKMESKOND VANANENUD

Eesti Ühiskond Saksa Liiduvabariigis korralise Esinduskogu koosoleku avas esimees Joh. Västrik, kes märkis, et seekordne koosolek leiab aset erilises õhkkonnas, kuna meie keskorganisatsioon tähistab oma 30. aastapäeva. Tagasi vaadates käidud teele ja tehtud tööle võime uhked olla oma keskorganisatsioonile, kes on täitnud oma asutamisel ülesseatud sihid ja ülesanded. Meie esimene ja raudne seadus on seejuures, et peame kokku hoidma, mida rõõmustavalt Saksamaa eestlaskond on senini ka teinud, ütles esimees. Esinduskogu liiget dr.med. N. Stradomskyt ja teisi manalasse varisenud kaasmaalasi mälestati vaikse püstiseismisega.

Tervitusi ütles E. Reisenberg, kes andis ühtlasi edasi ka peakonsul E. Jaaksoni tervituse New Yorgist. Tegevusaruande juures märkis esimees, et vananemise protsess liikmete hulgas on kaugele jõudnud. 65% liikmeskonnast on juba 65. eluaasta piiri ületanud. Noorte juurdetulek on väga väike. Suurimateks üritusteks oli möödunud aastal rahvuskultuuri- ja tööpäevad Annabergis, kultuuripäev Geislingenis, rahvuskultuuri õhtu Lübeckis koos vanalina pidustustest osavõtuga ja Kölni Eesti Rahvuskoondise 30. aastapäeva tähistamine.

Abistamisfondi osas avaldas esimes tänu kõigile abistavaile organisatsioonidele USA-s, Kanadas, Rootsis, Austraalias, Inglismaal ja kaasmaalastele ka Saksamaal, kes oma töö ja väsimatu panusega on aidanud läbi viia siinsete kaasmaalaste abistamist.

Kõrgem kohus kinnitas K. Linnaselt kodakondsuse ära võtmise otsuse

USA kõrgem liidukohus kinnitas 4. oktoobril endise tartlase Karl Linnase vastu sõjakuritegudes algatatud protsessi kohapealse liidukohtuniku Jacob Mishleri otsuse — võtta K. Linnaselt ära USA kodakondsus. Kohtunik tunnistas seal KGB-lt treenitud „tunnistajate" seletused ning „dokumendid" usaldusväärseteks. Kohtuministeeriumi eriosakonna ühe tunnistaja „ajaloo" raamatu autori andmetel oli Eesti ajalugu ümber tehtud, vaadatuna kommunismi ja kellegi kolmanda huvigrupi vaatevinklist. Eesti sõdurid, kes võitlesid oma maa ja rahva vabaduse ning õiguse eest, tehti mõrvareiks ning natsideks. K. Linnase-poolsete tunnistajate vastupidiseid seletusi ei võetud arvesse, samuti ei annud tagajärgi edasikaebus vahepealsesse apellatsioonikohtusse.

Kohtuministeeriumi eriosak. abijuhataja N. Sher seletas pressile, et K. Linnase deporteerimise küsimus on kälgus ja Immigratsiooniosak. kohtunik määrab vastava kuupäeva. Tegelikult K. Linnase advokaat Ivars Berzins alustab uut protsessi, mis hõlmab deporteerimist. K. Linnase omaksete ja sõprade poolt on USA eestlaste hulgas teoksil korjandus, kuna senine ja edaspidine asjakäik on haaramas ruineerivaid kulusid. Üksnes edasikaebus kõrgemasse liidukohtusse on nõudnud üle 10-tuhande dollari. Nimetatud kohtuprotsesside kaudu on aga teiselpoolt saadud teha ka selgitustööd Balti rahvaste ja maade kannatusist II maailmasõja keerises.

Ameerika ajakirjandus, tuues ära reportaashi või ka lühemaid sõnumeid sellest ja üldse analoogilistest protsessidest, on valdavalt häälestatud liialduste ja mõnitustega. Näiteks N.Y. Times oma 5. okt. numbris avaldab, et K. Linnas olevat „komandeerinud (Tartus) natside KZ-laagrit — kus 12-tuhat (!) ida-eurooplast, nende hulgas 2-tuhat juuti palvetasid oma viimset palvet . . ." Edasi, et K. Linnas olnud ohvitser „eesti partisanide grupis", mis koostöös Saksa sõjaväega ja ühenduses juutide ja kommunistide tapmisega Tartus 1941. a., mille eest teda 1962. a. seal — nüüd N. Liidus tagaselja surma mõisteti.

Eesti Sihtkapital Kanadas

Annetused, testamendi-pärandused ja mälestusfondid on tulumaksuvabad. Suunake oma annetused noortele ja teistele eesti organisatsioonidele

Eesti Sihtkapital Kanadas

kaudu tulumaksuvaba kviitungi saamiseks. ÷ Eesti Maja, 958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6

ILMUS

„E.L.G." (E. LENDERI GÜMNAASIUM)

(Raamat meie kunagisest koolist, selle asutajast-juhatajast, õpetajast ja meist endast.)

224 lhk. (köites). Hind $25.00. Postiteel tellides lisandub hinnale saatekulu: Canadasse $1.10, USA-sse $4.00

Müügil „MEIE ELU" talituses

958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6

MASTEREILT USA-S NELI VÄLIS-EESTI REKORDIT

Long-Islandi Spordipäev 18. sept. kujunes ilusa ilma juures kaheteistkümnele mastersportlasele n.ö. „pidupäevaks' rea kergejõustiku rekordite ja rekordnormide püstitamise tõttu eriti nooremais, s.t. 40+, 45+ ja 50+ vanuseklassides.

Kolm rekordit tehti kuulitõukes (E. Roolend, A. Roos, A. Uriko) ja üks kettaheites (E. Roolend). Rekordnormid seati ülesse 60 m (E. Roolend), 100 m (V. Niemann, A. Roos, K. Vellenurm), kauguses (V. Nemann, A. Roos), kõrguses (V. Niemann, E. Roolend), kuulis (K. Vellenurm ja kettas (N. Parma, A. Roos).

Kõige vilkamad võistlejad olid V. Niemann ja A. Roos, kes kumbki võtsid osa viiest alast. Neli ala tegi kaas E. Tanimäe (73 a.) kes oli vanimaks osalejaks ja kaugemalt kohale saabunud.

Õhtusel aktusel jagati auhindu ka noortele (6—14 a.) võistlejatele ja tennisistidele. Tervituskõne pidas konsul Aarand Roos kes mainis muuhulgas — „sportlased on annud meie rahvale sitkust, püsi ja selgroogu, et mitte alla anda kui minek on raske". Eesti Spordiliidu poolt esines sõnavõtuga Alfred Skonberg. Järgnenud hoogne seltskondlik koosviibimine kestis kesköönini.

MASTERITE TULEMUSED

60 m jooks: 1) Eugen Roolend (65+) 10,6 s. (Välis-Eesti rekordi norm), 1) Herbert Lääne (60+) 12,5, 1) Ernst Tanimäe (70+) 12,6.

100 m jooks: 1) Vello Niemann (45+) 14,3 s. (V-E rekordi norm), 1) Aarand Roos (40+) 14,6 (V-E rekordi norm), 1) Kalle Vellenurme (50+) 15,2 (V-E rekordi norm), 2) Sviatoslav Liapunov (45+) 16,1.

Kaugushüpe: 1) Aarand Roos (40+) 4.53 (V-E rek. norm), 1) Vello Niemann (45+) 4.05 (V-E rek. norm), 2) Peeter Teedla (40+) 3.67, 1) Ernst Tanimäe (70+) 2.20.

Kõrgushüpe: 1) Aarand Roos (40+) 1.45 m, 1) Vello Niemann (45+) 1.25 (V-E rek. norm), 1) Eugen Roolend (65+) 1.20 (V-E rek. norm).

Kuulitõuge: 1) Aarand Roos (40+) 9.35 m (parendas oma V-E rekordit), 1) Ado Uriko (45+) 10.26 (uus V-E rekord, endine M. Maasik'ult), 2) Vello Niemann (45+) 8.18, 1) Kalle Vellenurme (50+) , 11.04 (V-E rek. norm), 2) Nils Parma (50+) 10.83, 1) Leo Kase (55+) 9.02, 1) Herbert Lääne (60+) 9.76, 1) Eugen Roolend (65+) 9.74 (uus V-E rekord, endine A. Suurallik'ult), 1) Ernst Tanimäe (70+) 8.23.

Kettaheide: 1) Aarand Roos (40+) 21.77 m (V-E rek. norm), 2) Peeter Teedla (40+), 19.83, 1) Vello Niemann (45+), 17.87, 1) Nils Parma (50+) 29.38 (V-E rek. norm), 2) Kalle Vellenurme (50+) 26.68, 1) Leo Kase (55+) 21.25, 1) Herbert Lääne (60+) 22.14, 1) Eugen Roolend (65+) 26.28 (uus V-E rekord, endine E. Kulmar'ilt), 1) Ernst Tanimäe (70+) 18.76.

E. KULMAR

Noored laskerajal

Traditsiooniline Seedrioru rändkarika võistlus leidis aset 25. septembril, Seedrioru Laskurklubi korraldusel. Ilmataat ei olnud laskuritele armuline, sest asuti teele tihedas vihmasajus. Seedriorule jõudes selgus, et ilm ei kohutanud noori laskesportlasi — küll aga vanu veterane! Võistluste alguseks oli laskerajale kogunenud poole tosina võrra noorlaskureid, kellede hulka oli „eksinud" ka kolm veterani! Vahepeal oli aga ilm selginenud, ning paremat võistluste ilma ei oleks keegi oskanud ette tellida. Väljakuulutatud karikavõistlus viidi läbi sujuvalt. Kuigi lasketagajärjed võinuksid olla kõrgemad, parandab selle väikese „iluvea" nooremate laskurite (kõik Hamiltonist) huvi ja tahe laskespordi vastu, mis tagab eesti laskespordi viljelemise ka tulevikus.

Võistluskavas oli v-kl. vabapüssist 3x40 lasku kolmest asendist 50 m rahvusvahelisele märklehele, ning 3x20 lasku spordipüssist, vastavalt kohaldatud märklehte. Vahekohtunikena tegutsesid J. Reinoja ning C. Rajamets.

Tehnilised tagajärjed:

Vabapüss — 3x40 lasku kolmest asendist: 1) E. Tiilen 1067 silma (Seedrioru rändkarika võitja), 2) U. Robi 960, 3) R. Saar 952 (eriauhinna võitja noorlaskur-v-kl. vabapüssist), 4) A. Pakker 944, 5) A. Tamm 871.

Spordipüss — 3x20 lasku kolmest sendist: 1) A. Aarlaht 527 silma, 2) K. Kangur 501, 3) H. Aasa 459.

Seedrioru Laskurklubi juhatus pöördub käesolevaga kõigi eesti noorlaskurite poole, kellel on huvi laskespordi harrastamiseks — astuge ühendusse edaspidisteks omavaheliste võistluste korraldamiseks Robert Saar'ega, tel. (416) 689-6498.

E.T.

SPORT

SÕPRUSVÕISTLUS UDORAS

2. oktoobril toimus Udoras soomlaste laskerajal järjekordne vennasrahvaste vaheline sõprusvõistlus laskmises. Ilmeilusal päikesepaisteliselt sügisehommikul, pärast väikest eksirännakut soomlaste 250 aakrilisel territooriumil, kogunes uuele, veel täielikult valmimata 50 m laskerajale 6 eestlast, kelledele lisandus varsti samapalju soome laskesportlasi. Eestlased olid väljas nelja vana- ja kahe noorlaskuriga. Vennasrahva poolel — viis meest ja üks õrnemasoo esindaja.

Soomlaste korraldusel viidi ampumaurheilijoiden Ystävyys ottelu ilma viperusteta läbi. Võistlus toimus kahes relvaliigis — v-kl. vabapüss ning spordipüss — 3x20 lasku kolmest asendist. Vabapüssist 50 m rahvusvahelisse märklehte, ning spordipüssist vastavalt kohaldatud märgile.

Tehnilised tagajärjed:

3x20 lasku vabapüssist: 1) E. Tiilen (E) 531 silma, 2) U. Robi (E) 517, 3) R. Saarenvirta (S) 492, 4) A. Pakker (E) 477, 5) A. Tamm (E) 440.

3x20 lasku spordipüssist: 1) E. Gering (E) 560 silma, 2) S. Rantanen (S) 555, 3) R. Penttinen (S) 539, 4) M. Takkala (S) 513, 5) A. Aarlaht (E) 502, 6) J. Isoniemi (S) 481.

Pärast võistlust kostitasid soome laskurid oma külalisi kaasasolevast „välikantiinist" hea ja paremaga, aeti juttu — keeles, mis oli arusaadav mõlemile — peeti tulevikuplaane eelolevaks tegevusaastaks. Nendest sõprusvõistlustest võiks tulevikus hea organiseerimise juures kujuneda välja iga-aastased n.n. „Maavõistlused", nagu seda olid kunagi USA ja Kanada eesti laskurite vahelised kohtumised laskerajal.

E.T.

KUULUTUSED

palume talitusele anda KUNI KL. 8 ESMASPÄEVA ÕHTUL, et kindlustada nende ilmumine järgmises lehes.

EATON'S SALES AGENT

VELI KINNUNEN, 179 Byng Ave. Willowdale, Ont. M2N 4K8

Tehke ostud EATON'ist, oma kodu mugavast elutoast. Vältige liikluse ja parkimise probleemid. HEAT PUMP ★ Päikese energia kaasabil — suvel ÕHUJAHUTUS, talvel SOOJENDUS ★ Muutke oma maja ajakohaseks, mugavaks nii suvel kui talvel ★ Säästke energia kulu ★ RIIKLIK TOETUS $800.—, kui asendate õhukütte moodsa HEAT PUMBAGA. ★ Stereo, tv, Video, jääkapid, pliidid, pesumasinad, kuivatajad j.t. elektrimasinad kuulsa EATON'i garantiiga „Goods satisfactory or money refunded ★ Müük ja tellimiste täitmine väljaspool Ontariot ilma Ontario sales taxita.

Helistage — tulen teie juurde (416) 221-7694

Õhtuti ja nädalalõppudel

EATON'S

KIRIKLIKKE TEATEID

EELK PEETRI KOGUDUS
817 M. Pleasant Rd., Toronto, Ont. M4P 2L1
Praost Andres Taul
84 Dinnick Cres., Toronto, Ont. M4N 1L8
Tel. 483-4103, kirikus 483-5647
Organist dr. Roman Toi

Pühap., 17. okt. kell 11.00 õpetaja Andres Tauli INTRODUKTSIOON (koguduse peale õnnistamine). Teenivad piiskop Karl Raudsepp, dr. Jaak Taul ja õp. Juris Calitis. Laulab noortekoor „Lootus" ja Cantate Domino. Kohvilaud. Ingliskeelne sektioon ühineb selle jumalateenistusega. Pühapäevakool. Leerieelsed.

Esmasp., 18. okt. JUMALATEENISTUS „Ehatares" kell 7 õhtul. Jutlustab külalisena dr. Jaak Taul Inglismaalt.

Pühap., 24. oktoobril kell 11 hommikul LEERIAVAJUMALATEENISTUS. Solist Estra Väli-Toompuu. Leerilapsed on palutud õpetaja juures või koguduse kantseleis registreerida. PIIBLITUND kell 10. Pühapäevakool. Leerieelsed. INGLISKEELNE JUMALATEENISTUS kell 9.30 hommikul.

Pühap., 24. oktoobril kell 4 p.l. LEMBIT AVESSONI KONTSERT.

Pühap., 31. oktoobril kell 11 hommikul USUPUHASTUSPÜHA JUMALATEENISTUS. Laulab Cantate Domino.

Pühap., 31. oktoobril ingliskeelse sektori 25. AASTA JUUBELIJUMALATEENISTUS kell 2 p.l. Muusikaline osa. Kohvilaud. Kõik endised õpetajad on kutsutud pidulikust teenistusest osa võtma. Jutlustab õp. A. Taul.

KOGUDUSE KANTSELEI on avatud teisipäeviti 10—6, neljapäeviti 12—3 p.l.

ÕPETAJA KÕNETUNNID kolmapäeval 9.30—2 kirikus, neljapäeval 6—8 kirikus ja igal pühapäeval pärast jumalateenistust.

EELK TORONTO VANA-ANDRESE KOGUDUS
383 Jarvis St. Toronto, Ont. M5B 2C7
Õp. Udo Petersoo
3714 Beechollow Cres., Mississauga, Ont. L4Y 3T2
Tel. 624-6128, kirikus 923-5172

Pühapäeval, 17. okt. JUMALATEENISTUS ja PÜHAPÄEVAKOOL kell 11 hommikul. KÄSITÖÖRING tuleb kokku pärast jumalateenistust.

Pühap., 24. okt. LÕIKUS-TÄNUPÜHA JUMALATEENISTUS ja PÜHAPÄEVAKOOL kell 4 p.l.

Pühap., 31. okt. JUMALATEENISTUS ja PÜHAPÄEVAKOOL kell 11 hommikul.

KIRIKUKOORI harjutused igal esmaspäeval kell 7 õhtul kiriku ruumes. Koguduse ja õpetaja kutsuvad üles uusi liikmeid ühinema kooriga.

ÕPETAJA KÕNETUNNID kiriku kantseleis teisipäeviti 5—7 õhtul, neljapäeviti 6—8 õhtul ja pärast igat teenistust.

TORONTO EESTI EV. LUT. USU KOLMAINU KOGUDUS
Kirik: 619 Sherbourne St., Toronto
Tel. 698-7977 või 766-7853
Sherbourne allmaaraudteejaam on kiriku kõrval.
Õp. O. Gnadentelch
112 Fallingbrook Rd., Scarborough

JUMALATEENISTUS on pühap., 17. okt. kell 1.30.

USUPUHASTUSPÜHA JUMALATEENISTUS on pühap., 31. okt. kell 1.30.

ÕPETAJA KÕNETUNNID on iga kuu teisel esmaspäeval kell 6—8-ni kiriku kantseleis, telefon 921-9417.

TORONTO EESTI EVANGEELNE KOGUDUS
Immanueli Kirik
21 Swanwick Ave.
Pastor Allan Laur
72 Appleby Cres., Markham, Ontario L3R 4L2
Tel. 477-6248

Pühap., 17. oktoobril kell 2 p.l. PÜHAPÄEVAKOOL lastele ja täiskasvanuile. Kell 3 p.l. JUMALATEENISTUS. Kõneleb Allan Laur. Trio: Aili, Rael ja Sylvia. (Buss Eesti Kodust kell 1.30 p.l.). Kell 6 õhtul INGLISKEELNE JUMALATEENISTUS.

Kolmapäeval, 20. oktoobril kell 7 õhtul PALVEÕHTU.

Liibanoni väeosad likvideerivad terroristide jõuke

Liibanoni väeosad on võidelnud edukalt PLO ja vasakpoolsete miilitsameeste jõukude vastu Beirutis ja võtnud nendelt ära hulka relvi ja laskemoona, mis oli maha jäetud PLO üksuste poolt. Liibanoni väeosi aitasid selle juures Itaalia ja Prantsuse rahuvalvurid, USA mereväelased seda ei teinud. Nemad isegi protesteerisid selle vastu, sest Liibanoni sõdurid olla vasakpoolsete ja terroristlike jõukude vahistamisel ja läbiotsimisel kasutanud toorust ja liigset jõudu. 731 isikut arreteeriti.

Beirutis korraldatud massmõrva kohta alustas erilist juurdlust Iisraeli valitsuse poolt nimetatud komisjon. Selle esimeheks on Iisraeli ülemkohtu esimees Yitzhak Kahan. Esimesena ta nõudis üksikasjalise rapordi massmõrva kohta peaministter Beginilt ja sõjaminister Sharonilt. Sõjaminister Sharon kritiseeris teravates sõnades sõdureid ja ohvitsere, kes teda süüdistasid massmõrvale kaasaaitamises ja sõja pikale venimises.

Rootslastel probleem võõra allveelaevaga

Nädala algul rootslased jatkasid katseid sundida tundmatut allveelaeva veepinnale, mida märgati Musko mereväe baasi lähedal. Umbes 30 sügavveepommi oli nädala alguseks heidetud merre allveelaeva hirmutamiseks. Hulk laevu ja helikoptereid valvab kitsas lahes, et takistada selle põgenemist.

Ajalehed märgivad, et uus peaminister Olof Palme on saanud omale ootamatu probleemi ja küsitakse, kuidas Rootsi saab hoida oma neutraalsust.

„ROOSAD PRILLID" TÄISMAJALE TORONTOS

Baltimore Eesti Seltsi Teater tõi pühapäeval Toronto Eesti Maja lavale Hugo Raudsepa komöödia „Roosad prillid", mis varem Kanadas mängitud Seedriorul. Publikut oli täismaja. Toronto Eesti Seltsi poolt tervitas külakosti toojaid esimees Anne Tüll ja andis üle lilled.

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS
883 Broadview Ave.
Jutl. Kaljo Raid
96 Bards Walkway, Willowdale, Ontario M2J 4T9
499-6488

„VABADUSE KUULUTUS" RAADIOSAATED IGAL PÜHAPÄEVAL kell 3—3.30 p.l.

Pühap., 17. okt. kell 10.15 hommikul PÜHAPÄEVAKOOL. Kell 11 hommikul JUMALATEENISTUS. Kõneleb K. Raid. Segakoor. Kell 6 õhtul VÄLISMISJONIÕHTU. Kõneleb misjonär Fred Peipman. Solist H. Piil, flöödiduett.

EESTI VABAKOGUDUS TORONTOS
20 Thorncliffe Ave. Tel. 463-6223
Jutlustaja E. Saraoja
Kirik: 562 Jones Ave. Tel. 461-2077

Pühapäeval, 17. oktoobril kell 11 h.m. LÕIKUSTÄNUPÜHA JUMALATEENISTUS. Kõneleb jutl. E. Saraoja. Lauluettekandeid. Pärast jumalateenistust koosviibimine kohvilauas.

TORONTO EELK JAKOBI KOGUDUS
Kirik: Redeemer Lut. Kirik, Bloor & Indian Rd.
Õp. T. Nõmmik
301 Davisville Ave., Toronto M4S 1J2
Tel.: 483-2478 ja 1-527-0410

Pühapäeval, 17. oktoobril kell 5 p.l. KOGUDUSE 31. AASTAPÄEVA ja LÕIKUSTÄNUPÜHA JUMALATEENISTUS. Solist Gertrud Welin. Pühapäevakool.

ÕPETAJA KÕNETUNNID: igal neljapäeval kell 18.00—19.30 omas kodus 501 Davisville Ave., Toronto, ning igal esmaspäeval kell 18.00—19.00 Hamiltoni kiriklas, 3 Mapleside Ave., Hamilton, tel. 527-0410.

Liibanoni väeosad likvideerivad terroristide jõuke

Liibanoni väeosad on võidelnud edukalt PLO ja vasakpoolsete miilitsameeste jõukude vastu Beirutis ja võtnud nendelt ära hulka relvi ja laskemoona, mis oli maha jäetud PLO üksuste poolt. Liibanoni väeosi aitasid selle juures Itaalia ja Prantsuse rahuvalvurid, USA mereväelased seda ei teinud. Nemad isegi protesteerisid selle vastu, sest Liibanoni sõdurid olla vasakpoolsete ja terroristlike jõukude vahistamisel ja läbiotsimisel kasutanud toorust ja liigset jõudu. 731 isikut arreteeriti.

Beirutis korraldatud massmõrva kohta alustas erilist juurdlust Iisraeli valitsuse poolt nimetatud komisjon. Selle esimeheks on Iisraeli ülemkohtu esimees Yitzhak Kahan. Esimesena ta nõudis üksikasjalise rapordi massmõrva kohta peaminister Beginilt ja sõjaminister Sharonilt. Sõjaminister Sharon kritiseeris teravates sõnades sõdureid ja ohvitsere, kes teda süüdistasid massmõrvale kaasaaitamises ja sõja pikale venimises.

Rootslastel probleem võõra allveelaevaga

Nädala algul rootslased jatkasid katseid sundida tundmatut allveelaeva veepinnale, mida märgati Musko mereväe baasi lähedal. Umbes 30 sügavveepommi oli nädala alguseks heidetud merre allveelaeva hirmutamiseks. Hulk laevu ja helikoptereid valvab kitsas lahes, et takistada sellele põgenemist.

Ajalehed märgivad, et uus peaminister Olof Palme on saanud omale ootamatu probleemi ja küsitakse, kuidas Rootsi saab hoida oma neutraalsust.

„ROOSAD PRILLID" TÄISMAJALE TORONTOS

Baltimore Eesti Seltsi Teater tõi pühapäeval Toronto Eesti Maja lavale Hugo Raudsepa komöödia „Roosad prillid", mis varem Kanadas mängitud Seedriorul. Publikut oli täismaja. Toronto Eesti Seltsi poolt tervitas külakosti toojaid esimees Anne Tüll ja andis üle lilled.

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS
883 Broadview Ave.
Jutl. Kaljo Raid
36 Bards Walkway, Willowdale, Ontario M2J 4T9
499-6488

„VABADUSE KUULUTUS" RAADIOSAATED IGAL PÜHAPAEVAL kell 3—3.30 p.l.

Püháp., 17. okt. kell 10.15 hommikul PÜHAPÄEVAKOOL. Kell 11 hommikul — JUMALATEENISTUS. Kõneleb K. Raid. Segakoor. Kell 6 õhtul VÄLISMISJONIÕHTU. Kõneleb misjonär Fred Peipman. Solist H. Piil, flöödiduett.

EESTI VABAKOGUDUS TORONTOS
20 Thorncliffe Ave. Tel. 463-6223
Jutlustaja E. Saraoja
Kirik: 562 Jones Ave. Tel. 461-2077

Pühapäeval, 17. oktoobril kell 11 h.m. LÕIKUSTÄNUPÜHA JUMALATEENISTUS. Kõneleb jutl. E. Saraoja. Lauluettekandeid. Pärast jumalateenistust koosviibimine kohvilauas.

TORONTO EELK JAKOBI KOGUDUS
Kirik: Redeemer Lut. Kirik, Bloor & Indian Rd.
Op. T. Nõmmik
501 Davisville Ave., Toronto M4S 1J2
Tel.: 483-2478 ja 1-527-0410

Pühapäeval, 17. oktoobril kell 5 p.l. KOGUDUSE 31. AASTAPÄEVA ja LÕIKUSTÄNUPÜHA JUMALATEENISTUS. Solist Gertrud Welin. Pühapäevakool.

ÕPETAJA KÕNETUNNID: igal neljapäeval kell 18.00—19.30 omas kodus 501 Davisville Ave., Toronto, ning igal esmaspäeval kell 18.00—19.00 Hamiltoni kiriklas, 3 Mapleside Ave., Hamilton, tel. 527-0410.

OOTAMATULT LAHKUS MINU ARMAS ABIKAASA, MEIE KALLIS ISA, VANAISA JA ÄI

ELMAR SIIVIK

sündinud 20. novembril 1916 Käinas
surnud 4. oktoobril 1982 Scarboros

Leinavad kurbuses

Sa olid meile nii armas ja hea, puhka rahus!

abikaasa SELMA
TÜTAR perega U.S.A.-s
TÜTAR pojaga Soomes

LAHKUNUD

ELMAR SIIVIK'UT

mälestavad ja avaldavad kaastunnet abikaasale ja Leale

META BOHN
JAAK ja NIIDA HAIBA
HEINO ja LEANDA HALLING
JAAN ja IVI KONT
OLEV ja SYLVIA MAKK
OSKAR ja META OTTO
KARL ja MALLE PORMEISTER
THEODOR ja HILJA RATNIK
JAAN ROHTLA
ARVO ja VIIVI VAHTRA

ARMAST SUGULAST

ELMAR SIIVIK'UT

leinavad

Kõigevägevam kutsus Sind vara

HELLE ja JAAN ARRO lastega
ANNE ja AIVO VEEL
MARIE VEEL
ELLEN ja LAAS LEIVAT lastega
HELLA LEIVAT

OOTAMATULT LAHKUNUD ARMAST KAUAAEGSET PEREKONNASÕPRA

ELMAR SIIVIK'UT

sündinud 20. novembril 1916 Käinas
surnud 4. oktoobril 1982 Scarboros

mälestavad leinas

Mälestused ei kustu iialgi!

MAIMU ja POJAD perekondadega
AIDE ja AUGUST NÜÜD
EVALD HÕLPUS

ARMAST KAUAAEGSET PEREKONNASÕPRA

ELMAR SIIVIK'UT

mälestavad leinas

Puhka rahus

LINDA ja VOLLY RÄKK

OOTAMATA LAHKUNUD KAUAAEGSET HEAD SÕPRA

ELMAR SIIVIK'UT

mälestavad leinas

Puhka rahus, unustamata sõber!

ENDEL PEHME perega
ÜLO MUNI perega
LINDA ja ALEX MUNI

SOOJAVEEKÜTTED

★ Uued ja parandamine ★ ÕLI ja GAASI AHJUDE vahetamine
★ Kasutage riiklikku toetust ★ Veetorude parandamine.
★ Mõõdukad hinnad, oskustega töömehed.

ROLAND KULLIK Tel. (416) 275-1280

MÕTTESÄHVATUSI

Türannid tänapäeval on kõige kardetavamad rahujutlustajad.

☆

Poliitikud peaksid töö eine järele ja tööuinaku sisse viima.

☆

Ajaloolased võltsivad ajalugu, ideoloogid tulevikku.

☆

Targem annab järele. Milline rumalus! Sellega rajatakse rumalate ülemvalitsus.

☆

Igal naisel on kolm figuuri. Üht ta näitab, teine on tal tegelikult ja kolmanda usub endal olevat.

Kogunud NIHITS

PIKA RASKE HAIGUSE JÄRELE SUIKUS IGAVESELE UNELE MINU ARMAS ABIKAASA JA ARMAS EMA

ALVINE NÕMM

neiuna LEHT

sündinud 12. septembril 1901 Saarenõaal Pihtla vallas
surnud 5. oktoobril 1982 Torontos

mälestavad sügavas leinas

abikaasa AUGUST
tütar HELJO perekonnaga
õde ALISE SÜLD perekonnaga

OMA LUGUPEETUD ÕPETAJAT JA KAUAAEGSET PEREKONNASÕPRA

ALEKSANDER RAUDSEPP'A

mälestavad kurbuses

LINDA ja ELMAR SÄÄSK perekonnaga

KAUAAEGSET SÕPRA

ALEKSANDER RAUDSEPP'A

mälestavad leinas

HELMI MÄGI
ELLEN ja ASKO KÜTTI perekonnaga

OMA ARMAST VILISTLAST

ALEKSANDER RAUDSEPP'A

sündinud 20. augustil [illegible]
surnud 28. septembril 1982 Willowdale'is, Ont.

mälestab sügavalt leinates

EESTI ÜLIÕPILASTE SELTS

„MEIE ELU" TÄHTRAAMAT 1983

on koostamisel

SISU: kalendaarium, organisatsioonide aadressid, äride, ettevõtete, advokaatide, arstide kuulutused, ürituste kalender ja muu vajalik informatsioon.

AASTA LÄBI KASUTATAV AADRESSIRAAMAT

Kuulutusi Tähtraamatusse võetakse vastu 15. oktoobrini. „Meie Elu" tellijad saavad Tähtraamatu tasuta.

„MEIE ELU"

Eesti Majas, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont.
M4K 2R6 — Tel. 466-0951

JURISTID

ENN ALFRED
ADVOKAAT — NOTAR
Toronto Dominion Centre
P.O. Box 326, Room 1002
Royal Trust Tower
Toronto M5K 1K7
King—Bay
Telefon: 869-1777
24-tundi telefonivalve

JAN PAUL WALDIN
BA, LL.B
ADVOKAAT — NOTAR
Waldin & de Kenedy
95 Queen St. E., Suite 1403
Tel. 364-6761, 364-6762

ARSTID

DR. ANN K. REBANE
PEREKONNAARST
377 Broadview Ave.
Toronto
Telefon 461-6383

OPTIKUD

J. RATAS
Optika- ja Kellasepäärl
247 Danforth Ave. Toronto
Telefon 465-6251
PRILLID
parimas kvaliteedis
ja ka igas hinnaklassis
„CONTACT LENSES" soodsate hindadega
Käekellade müük ja parandused kohapeal

ELEKTRIK
Sisseseaded, uuendused ja parandused elumajades või ettevõtetes.
HALLING
Tel. 762-9190 • Lic. E1044

Eesti arst valvekorras
16. ja 17. oktoobril
dr. A. Mae 493-7231
23. ja 24. oktoobril
dr. M. Leesment 481-6834
30. ja 31. oktoobril
dr. H. Tarl 922-3824

Murray E. Newbigging
MATUSEMAJA
Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad:
M. Wayne Hamilton
Funeral Direktor
733 Mount Pleasant Rd.
(lõunapool Eglintoni)
Hellstada tel. 489-8811 • 489-8002

Külastage „MEIE ELU" kus leiate mitmesuguseid sobivaid kinkeesemeid

958 Broadview Ave.
Toronto, Ont. M4K 2R6
Tel. 466-0951
(Eesti Majas, II korral)

EHTEASJU
SKANDINAAVIA
KINKEESEMEID:
LINIKUID, SOHVAPATJU,
SAUNASEEPE ja TARBEID
KERAAMIKA-VAASE
HELIPLAATE
RAAMATUID (ka lastele)

„Meie Elu" üksiknumbrid on müügil:

TORONTO

POKO'S MEAT PRODUCTS ARIDES:	**376 College St.**
	767 Mt. Pleasant Rd.
Rooneeme pagariäris	**484 Queen St. W.**
Balint Book Store	**246 Spadina Ave.**
„Meie Elu" talituses	**958 Broadview Ave.**
Broadview Delicatessen	**141 Danforth Ave.**

THUNDER BAY

Finnish Book Store	**168 S. Algoma St.**

SUDBURY

Wolfe's Bookstore	**133—135 Durham St. E.**

Eestlaste ajaleht „MEIE ELU" levib üle kogu maailma, kus asub eestlasi. — Tellige ja lugege „MEIE ELU". — Nõudke „MEIE ELU" proovinumbreid. —

„MEIE ELU" tellimishinnad: Kanadas 1 a. $34.00, 6 k. $18.00, 3 k. $13.00; USA-sse — 1 a. $37.00, 6 k. $20.00, 3 k. $14.00; Ülemeremaadesse — 1 a. $42.00, 6 k. $21.00, 3 k. $14.00. Kiripostilisa Kanadas: 1 a. $23.40, 6 k. $11.70. Kiri- ja õhupostilisa USA-sse: 1 a. $26.00, 6 k. $13.00. Õhupostilisa ülemeremaadesse: 1 a. $48.30, 6 k. $24.15.

958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6, Canada
„MEIE ELU" TALITUS

Tellimiskupong:

Palun saatke minule „Meie Elu" ..... kuuks.

Tellimisraha siinjuures .....
(Tshekiga, panga rahakaardiga, posti rahakaardiga).

Nimi: .....

Postiaadress: .....

Kuupäev .....

.....
(Allkiri)

Eesti helimeistrid aastal 1913: P.Süda, J.Aavik, A.Topman, R.Kull, M.Saar.

MEIE RAHVUSLIKU MUUSIKA SUURMEISTER

Mart Saare sünnist 100 aastat

Mart Saare biograafid on selle meie rahvusliku muusikastiili suurmeistri arengus ja kujunemises ühe osatähtsusena omistanud tema lapsepõlve ja lapsepõlve kodu.

Mart Saar sündis 28. septembril 1882 Viljandimaal, Vastsemõisa vallas Hüpassaare metsavahi pojana. Keset suuri metsi ja soid asuv metsavahi talu, kus noor M.S. kasvas, arendas oma üksilduse ja omapärase loodusliku ümbrusega noormehe kalduvust loodusromantikasse, müstitsismi ja kiindumust põhjamaa loodusluulesse.

Nii astus M.S. juba teatavate kalduvuste ja omadustega Suure-Jaani kihelkonnakooli. Selle kooli juhataja oli meie koolide ajaloos üks nimekamaid, hea muusikamees Joosep Kapp, kellele hakkas silma uue õpilase musikaalsus. Tõsisem pööre noormehe püüdlustes tekkis aga kui oli kohanud oma õpetaja poega Artur Kappi, kes oli neli aastat Mardist vanem ja õppis juba mitmendat aastat Peterburi Konservatooriumis, õppevaheaegadel viibides isa juures Suure-Jaanis. Hiljem Mardi siirdumisel Põltsamaale Aleksandri linnakooli, jäi püsima noortel teineteisega hea sõprus ja Artur Kapp oligi juhendajaks, et Mart Saar 1901. a. vastu võeti Peterb. Konservatooriumi Homeliuse oreli- ja Rimski-Korsakovi kompositsiooniklassi, sammudes seega Artur Kapi jälgedes, kes aasta varem oli lõpetanud sama Konservatooriumi samade õpetajate juures.

TARTUS

Aastal 1907 katkestas M.S. ajutiselt õpingud Konservatooriumis ja asus Tartu, kus ta välismaale sõitnud Rudolf Tobiast asendas eratundide ja muusikaõpetajana, andudes innukalt muusikalisele loomingule ja osa võttes rahvaviiside korjamisaktsioonidest. Oma esimeste soololauludega. mis ilmusid Noor-Eesti väljaandel, „Must lind" ja „Ennemuiste" tõi ta esile kõlalise ja maalilise impressionismi. Esimestes koorilauludes aga, mis ilmusid 1909. a. kogus „Segakoorilaulud", kaldus ta teravate harmooniate ja rütmi kasutamisele (laulud „Veel pole kadund kõik", „Ühte laulu tahaks laulda", „Suur kontsert"). Ka tema esimesed klaveripalad — preludiid, masurkad ja valsid on harmooniate uudsuse ja rütmivabadusega.

Kaks aastat Tartus, oma õpingud katkestanult, siirdub tagasi Peterburi ja lõpetab seal oreli- ja kompositsiooni klassid 1911. a. Seejärel jälle Tartus muusikapedagoogina, interpreedina ja komponistina 1921. a-ni.

RAHVUSLIK STIIL

Möödunud sajand, eriti teine pool Euroopa maades, tõi esile omapära otsinguid kõigil aladel, mis kajastus eriti kultuuris ja loomingus. Tajuti, et rahvuskultuuri ja -loomingu loomulikumaks arenemise eelduseks ja aluseks saab olla vaid ta enese iseloomulikud ja tõupärased elemendid ning rahvas eneses kujunenud ja talletatud eripärasused. Kokkuvõttes, kõikjal avaldus tahe vabaneda võõrastest mõjudest ja tegevuses tähelepanu oma rahvusliku stiili suunas.

Need põhimõtted ulatusid ka Eesti alale. Juba sajandi teisel kümnendal, küll eemal oma allasurutud isade maast, tõstab eesti keele uurimise ja rahvaluule harrastajana nooruk, suureandeline „imelapse-tüüp" Kristjan Jaak Peterson (1801—1822), oma häält: „Kas siis selle maa keel / Laulu tules ei või / Taevani tõustes iilles / Iggavust ommale otsida?". („Iggavust" tuleb mõista „igavikku").

Sama aastate piirides muulased estofiilid huvitusid eesti vanast folkloorist, pärimustest ja etnograafiast, eriti 1838 a-st estofiilide keskusena F. R. Fählmanni õhutusel ellukutsutud Õpetatud Eesti Seltsi päevist, mil e. rahva muinaskultuur oli tähelepandavaks tehtud kultuurrahvaste keskel.

Ulatuslikud e. rahvaluule ja -muusika kogud olid M.S-el tuttavad. Konservatooriumis aga võimaldus tutvuda kõigi rahvaste muusika maailma ja taotlustega. Üldjoonena kõikjal püüti vabaneda võõrmõjudest ja kujundada oma rahvuslik muusikastiil, nagu see oli toimumas või toimunud juba Norras (Edv. Grieg), Soomes (J. Sibelius), Ungaris (Z. Kodaly), Tshehhis (F. Smetana ja A. Dvorak), siis Veneš, Saksas jm. Eestis sai Mart Saar uudsete tähiste püstitajaks ja teed rajajaks uuele suunale.

LOOMING

Mart Saare loomingu analüüsijad mainivad, et autor on tunginud sügavale rahvamuusika omapärasse, nii et isegi tema enda meloodiad on sedavõrd lähedased rahva ürgsele muusikakeelele, et neid on peagu võimatu eraldada originaalseist rahvaviisidest (koorilaulud „Meie elu", „Nagu pääsu päevalindu", „Seitse sammeldunud sängi" jt.). Tema harmooniate omapärased järjestused tunduvad olevat otseselt väljakasvanud vanade rahvaviiside erisugustest intervallidest ja meloodilisest joonest ning kadentsidest („Oh kodumaa", „Koju", „Mets kohab" jt.).

Mart Saar

Esile tõstetakse aga tema 1923. a. ilmunud kogu „Kümme laulu" ning sellest ema ürgpildina „Üks suu", kodumaa mullasse kiindumust „Ainult peale varju ja kätetööd", kodumaale hõõguv „Koju", kodumaa metsademüstikast imbunud „Põhjavaim", sädelev „Allik" jt., mis kõik on kas sügavtundelised oodid kodumaale või kodumaise looduse luule, millest heliseb vastu rahvamuusika meloodiline kargus. Lauludega „Laulu võim", milles laulu mõjuvus, rahva mineviku kajastusi „Seitse sammeldanud sängi" ja „Mis need ohjad meid hoidvad" ja nukrutsee-eleegiline „Karjase laul", mis küll kõik sisult ja meeleoluliselt erinevad, esineb neis rahvamuusika põhielemendid ja rahvuslik stiil oma selguses ja mõjukalt. Nimetagem veel Saare enamtuntumaist „Jaan läheb jaanitulele", „Mis seal kõnnib kõrta mööda", „Tere kuusi, tere perajä" jt.

LAULUD SEGAKOORILE

Rõhuvas enamuses on laulud segakoorile. Seda kooriliiki on ta pidanud kõige sobivamaks meie rahvuslikule muusika stiilile. Mees- ja naiskoorile on algupäraselt loodud vähesed laulud ning neile lisandunud mõned segakoorilaulude ümberseadeid. Oma rohketes soololauludes, mille juurde suurejooneline klaverisaade, on Saar aga enam kasutanud muutmatult originaal-rahvaviisi. Ka M. Saare klaverimuusika on kõrgsaavutis, vahenditult ühenduses ürgse rahva muusikaga, nagu „Eesti süit" nr. 1 ja 2 ning „8 parafraasi rahvaviisidest".

Loobunud praktilisest muusikatöost, tõmbus Saar end Tallinnast 1930-ndate aasta algul juba Hüpassaarde, kus pühendus oma loomingule, millest kahjuks muutunud aegade tõttu ülevaade kasin. Nõukogude okupatsiooni päevil on ta töötanud Tallinna Konservatooriumis õppejõuna kuni pensioniajani ning siit peale jälle oma armastatud Hüpassaarel, kus suri 28. okt. 1963. Oma pikajalise ja ulatusliku loominguga on Mart Saar loonud uue ajajärgu eesti muusikas — rahvusliku muusika stiili, mis tiivustanud teisigi heliloojaid tulemaks meie karmi põhjamaise looduse ja rahva ürgse muusika juurde ning kuulda kauget kutset, taaselustada seda, mis meile omane.

Viimasel ajal on meie kontsertide kavades esinenud Mart Saare loominig hõredalt, või koguni mitte. Loodame suure helilooja 100-aasta sünnimälestamise aastal seda enam kuulda! Ülelliigne poleks ka mitte Mart Saare muusika-aastagi!

R. ANTIK

MAJAOMANIKUD

PIDAGE SELLE LUGEMISE AJAL HINGE KINNI.

Kui korsten ei ole korras, võib teie majal olla samasugune tunne kui teil just praegu. Nimelt kasutavad küttesüsteemid hapnikku ja annavad välja süsihappegaasi, täpselt nagu teie ise.

Kui aga ahi ei saa küllaldaselt hapnikku või ei pääse süsihappegaas välja, ei saa maja hingata. Võib tekkida vingugaas, ja see on teile ja perekonnale ohtlik olukord.

Korsten peab olema puhas ja lõõrid vabad, selleks et ahi tõmbaks korralikult.

Mõned korstna lagunemise tundemärgid on:

☐ Lahtine mört ja telliskivid
☐ Valge pulber või veeplekid korstnal ülalpool katust
☐ Veeplekid korstna puhastusluugi juures.

VÕIBOLLA TULEB TEIL KORSTNALE VOODER PANNA, ET VÄLTIDA MÜÜRIPINNA MURENEMIST.

Oma julgeolekuks ja südamerahuks laske asjatundlikul ettevõtjal oma küttesüsteem ja korsten kord aastas üle vaadata ja puhastada. Siis võite mõlemad, maja ja teie ise, kergendatult hinge tõmmata.

Ministry of Consumer and Commercial Relations
Ontario
Robert Elgie M.D., Minister
William Davis, Premier

„MEIE ELU" talitus võtab vastu ajakirja

riinu

tellimisi.

ÕHUMADRATS SELJAVALU VASTU

Chiropractor dr. Allan Oolo demonstreerib õhumadratsit.

Veemadratsile on lisandunud nüüd ka õhumadrats. Dr. Allan Oolo demonstreeris seda Torontos chiropraktorite aastakoosolekul hotellis Inn on the Park ja ütles, et teraapilised voodid on nüüd esmakordselt Kanadas saadaval mitte ainult põletushaavadega haigetele. Madrats on täidetud suruõhuga, mis on reguleeritav vajadusele vastavaks. Tugev vinüülmadrats jagab keha raskuse ühtlaselt, väldib seljavalu ja uinutab kiiremini magama. Madrats kaalub 15 naela ja seda on kerge kaasa võtta ka reisile. Õhuga täitmiseks sobib juuksekuivataja või tolmuimeja.

Dr. Oolo ütles, et 40 aastaseks saanutest umbes 80 protsendil on seljavalud ja õhumadrats on neile parem kui veemadrats. „Queen size" õhumadrats maksab $399.— ja kahele $340.—. Neid saab osta chiropractor dr. Allan Oolo kaudu.

Iga uus „MEIE ELU" tellija aitab kaasa sisukamale ajalehele.

VAIPADE KEEMILINE PUHASTUS

(ka mööblipuhastus)
PEETER VALING — Tel. 690-4961

KUHU MINNA?

☆ Neljap. ,14. okt. Eesti Ohvitseride Kogu sõprusõhtu Tartu College'is algusega kl. 7 õ.

★ Laup., 16. okt. Anslavs Eglitise komöödia „Maris ja Baiba" Innis College'is algusega kl. 7.30 õ.

★ Laupäeval, 16. ja 17. okt. H. Hermani ja T. Kadaka kunstinäitus Eesti Majas.

☆ Pühap., 17. okt. „Tartu Ülikool — 350" Tartu College'is algusega kl. 2 p.

☆ Pühap., 17. okt. sopran Õnne Laikve kontsert Eesti Maja saalis algusega kl. 4 p.l.

☆ Neljap., 21. okt. Salme Ekbaumi sünnipäev Tartu College'is algusega kl. 7.30 õ.

★ Reedel, 22. okt. „Allikas" Eesti Majas algusega kl. 7 õ.

☆ Laup., 23. okt. „Killapidu" Eesti Majas.

☆ Pühap., 24. okt. Toronto Eesti Baptisti koguduse „Kodusaare-õhtu" algusega kl. 6 õ.

☆ Reedel, 29. okt. AK korraldusel „Rasvaste kivi ja rulli tants" Tartu College'is algusega kl. 8 õ.

★ Pühap., 31. okt. Invaliide Toetava Naisringi moenäitus Eesti Majas algusega kl. 3 p.

★ Laup., 6. nov. Eesti Skaudisõprade Seltsi Kotkajärve ball Eesti Majas algusega kl. 7.30 õ.

☆ Laup., 6. ja 7. nov. Joann Saarnliti tööde näitus Eesti Majas.

☆ Laup., 20 nov. Toronto Eesti Õngitsejate ja Jahimeeste Seltsi 25. a. juubelipidu Eesti Majas algusega kl. 6.30 õ.

☆ Laup., 27. nov. esitab Eesti Rahvusteater Leaside High School'is Eugene O'Neill'i komöödia „Oi, noorus!" algusega kl. 7 õ.

NALJAD

Seltsimees Kalashnikov Leningradis vaatab TV-d. Esimeses programmis Brezhnevi kõne. Keerab teise programmi: jälle Brezhnevi kõne. Sama on lugu ka kolmandas programmis. Keerates TV järgmisele kanalile ilmub KGB-ohvitseri pilt. Ohvitser käratab: „Kui veel edasi krutid oma TV kallal, saad viis aastat."

☆

Raskete rahakottidega koormatud pangaröövlid põgenevad. Korraga on neil politsei kannul. Üks röövel ohkab:

„Vaevalt on sul raha ja juba algavad mured peale."

☆

Politseinik peatab auto, mis sõitnud läbi kahest punasest tulest. Politseimees ulatab autojuhile oma püstoli ja ütleb:

„Sellega läheb kiiremini."

☆

Väike Juhan tuleb väljast, üleni poriga koos. Ema ütleb:

„Põrsas! Kas sa üldse tead, kes põrsas on?"

„Miks ma ei tea? Põrsas on ju vana sea poeg."

☆

„Papa", küsib väike Anton. „Kas inimesed põlvnevad ahvist?"

Isal on halb tuju ning ta nähvab: „Sina küll, mina mitte."

☆

Onu Ameerikas jutustab sugulastele oma farmist:

„Mul on nii palju maad, et vajan autoga kolm tundi enne kui ühest otsast teise saan."

„Ah nii", haigutab üks ta vendadest. „Nii vana autologu oli mul ka pärast sõda."

☆

Saksa ja ameerika ehitusettevõtjad vedasid kihla, kumb ennem püstitab kõrgmaja. Kuu aja pärast teatab ameeriklane:

„Veel 14 päeva ja maja on valmis."

„Veel 14 formulaari ja võime alustada", teatab sakslane.